

Dzieje Apostolskie

Biblia do czytania

Pierwszą księgę napisałem, Teofilu, o wszystkim, co Jezus zaczął czynić i czego nauczać, aż do dnia, w którym został wzięty w górę po tym, jak przez Ducha Świętego udzielił poleceń apostołom, których wybrał. Im też po swojej męce objawił się jako żywy w wielu niewątpliwych dowodach, przez czterdzieści dni ukazując się im i mówiąc o królestwie Bożym. A gdy byli zebrani razem, nakazał im:

— Nie odchódźcie z Jerozolimy, ale oczekujcie obietnicy Ojca, o której słyszeliście ode mnie. Jan bowiem chrzczył wodą, ale wy po niewielu dniach będziecie ochrzczeni Duchem Świętym.

Wniebowstąpienie Jezusa

Tak więc zebrani pytali go:

— Panie, czy w tym czasie przywrócisz królestwo Izraelowi?

Lecz on im odpowiedział:

— Nie do was należy znać czasy i chwile, które Ojciec ustanowił swoją władzą. Ale przyjmiecie moc Ducha Świętego, który zstąpi na was, i będziecie mi świadkami w Jerozolimie, w całej Judei, w Samarii i aż po krańce ziemi.

Kiedy to powiedział, a oni patrzyli, został uniesiony w górę i obłok zabrał go sprzed ich oczu. A gdy się wpatrywali w niebo, jak wstępował, oto stanęli przy nich dwaj mężowie w białych szatach i powiedzieli:

— Mężowie z Galilei, dlaczego stoicie, wpatrując się w niebo? Ten Jezus, który został od was wzięty w górę do nieba, przyjdzie tak samo, jak go widzieliście wstępującego do nieba.

Powołanie dwunastego apostoła

Wtedy wrócili do Jerozolimy z góry zwanej Oliwną, która leży blisko Jerozolimy, w odległości drogi szabatowej. A gdy przyszedli, weszli do sali na górze, gdzie przebywali Piotr i Jakub, Jan i Andrzej, Filip i Tomasz, Bartłomiej i Mateusz, Jakub, syn Alfeusza, i Szymon Zelota oraz Juda, brat Jakuba. Ci wszyscy trwali jednomyślnie w modlitwie i prośbach razem z kobietami, z Marią, matką Jezusa, i jego braćmi. W tych dniach Piotr stanął pośród uczniów (a było zgromadzonych około stu dwudziestu osób) i powiedział:

— Mężowie bracia, musiało się wypełnić słowo Pisma, w którym Duch Święty zapowiedział przez usta Dawida o Judaszu, który był przewodnikiem tych, którzy schwytali Jezusa. Zaliczał się on bowiem do nas i miał udział w tym posługiwaniu. On nabył pole za zapłatę za nieprawość i spadłszy głową w dół, pękł na pół i wypłynęły wszystkie jego wnętrzności. Rozniosło się to wśród wszystkich mieszkańców Jerozolimy, tak że nazwano to pole w ich języku Hakeldamach, to znaczy: Pole Krwi. Jest bowiem napisane w Księdze Psalmów: „Niech jego dom będzie pusty, niech nikt w nim nie mieszka”, oraz: „Jego biskupstwo niech przejmie inny”. Trzeba więc, aby jeden z tych mężczyzn, którzy z nami byli przez cały czas, kiedy Pan Jezus przebywał wśród nas, począwszy od chrztu Jana aż do dnia, w którym został wzięty od nas w górę, stał się wraz z nami świadkiem jego zmartwychwstania.

I wybrali dwóch: Józefa, zwanego Barsabą, z przydomkiem Justus, i Macieja. I tak się modlili:

— Ty, Panie, który znasz serca wszystkich, wskaż z tych dwóch jednego, którego wybrałeś, aby zajął miejsce w tym

posługiwaniu i apostołstwie, któremu sprzeniewierzył się Judasz, aby odejść na swoje miejsce.

I dali im losy, a los padł na Macieja. I został przyłączony do jedenastu apostołów.

Zesłanie Ducha Świętego

A gdy nadszedł dzień Pięćdziesiątnicy, wszyscy byli jednomyślnie na tym samym miejscu. Nagle powstał odgłos z nieba, jakby uderzenie gwałtownego wiatru, i wypełnił cały dom, w którym siedzieli. Ukazały się im rozdzielone języki jakby z ognia, które spoczęły na każdym z nich. I wszyscy zostali napełnieni Duchem Świętym, i zaczęli mówić innymi językami, tak jak im Duch pozwalał mówić. A przebywali w Jerozolimie Żydzi, mężczyźni pobożni, ze wszystkich narodów pod niebem. A kiedy powstał ten szum, zeszło się mnóstwo ludzi i zdumieli się, bo każdy z nich słyszał ich mówiących w jego własnym języku. I pytali się nawzajem zdziwieni i pełni zdumienia:

— Czy ci wszyscy, którzy mówią, nie są Galilejczykami? Jak to jest, że każdy z nas słyszy swój własny język ojczysty? Partowie, Medowie, Elamici i ci, którzy mieszkają w Mezopotamii, Judei, Kapadocji, w Poncie i Azji, we Frygii, w Pamfilii, Egipcie i w częściach Libii, które leżą obok Cyreny, a także przybysze z Rzymu, zarówno Żydzi, jak i prozelici, Kreteńcy i Arabowie — słyszymy ich głoszących w naszych językach wielkie dzieła Boże.

I zdumiewali się wszyscy, i dziwili, mówiąc jeden do drugiego:

— Co to ma znaczyć?

Kazanie Piotra w dzień Zesłania Ducha Świętego

Lecz inni naśmiewali się i mówili:

— Upili się młodym winem.

Wtedy stanął Piotr z jedenastoma, podniósł swój głos i przemówił do nich:

— Mężowie z Judei i wszyscy, którzy mieszkacie w Jerozolimie, przyjmijcie do wiadomości i posłuchajcie uważnie moich słów. Oni bowiem nie są pijani, jak sądzicie, bo jest dopiero trzecia godzina dnia. Ale to jest to, co zostało przepowiedziane przez proroka Joela: „I stanie się w ostatecznych dniach – mówi Bóg – że wyleję z mego Ducha na wszelkie ciało i będą prorokować wasi synowie i córki, wasi młodzieńcy będą mieć widzenia, a starcy będą śnić sny. Nawet na moje sługi i służebnice wyleję w tych dniach z mego Ducha i będą prorokować. I ukazę cuda na niebie w górze i znaki na ziemi na dole, krew, ogień i kłęby dymu. Słońce zamieni się w ciemność, a księżyc w krew, zanim nadejdzie ten dzień Pański, wielki i okazały. I stanie się, że każdy, kto wezwie imienia Pana, będzie zbawiony”. Mężowie izraelscy, słuchajcie tych słów: Jezusa z Nazaretu, męża potwierdzonego przez Boga wśród was mocami, cudami i znakami, których Bóg dokonał przez niego wśród was, o czym sami wiecie, wydanego zgodnie z powziętym postanowieniem Boga oraz tym, co przedtem wiedział, wzięliście i rękami bezbożników ukrzyżowaliście i zabiliście. Jego to Bóg wskrzesił, uwolniwszy od bólesci śmierci, bo było niemożliwe, aby ta mogła go zatrzymać. Dawid bowiem mówi o nim: „Patrzyłem na Pana zawsze przed moim obliczem, bo jest po mojej prawicy, żebym się nie zachwiał. Dlatego rozweseliło się moje serce i rozradował się mój język, a także moje ciało będzie spoczywać w nadziei. Nie zostawisz bowiem mojej duszy w

piekle i nie dasz swojemu Świętemu doznać zniszczenia. Dałeś mi poznać drogi życia, a twoje oblicze napęłni mnie radością”. Mężowie bracia, mogę swobodnie mówić do was o patriarche Dawidzie, że umarł i został pogrzebany, a jego grobowiec znajduje się u nas aż po dzień dzisiejszy. Będąc więc prorokiem i wiedząc, że Bóg zaręczył mu przysięgą, iż z owocu jego bioder, według ciała, wzbudzi Chrystusa i posadzi na jego tronie, przepowiadał to, i mówił o zmartwychwstaniu Chrystusa, że jego dusza nie pozostanie w piekle, a jego ciało nie dozna zniszczenia. Tego to Jezusa wskrzesił Bóg, czego my wszyscy jesteśmy świadkami. Będąc więc wywyższony prawicą Boga, otrzymał od Ojca obietnicę Ducha Świętego i wylał to, co wy teraz widzicie i słyszycie. Dawid bowiem nie wstąpił do nieba, a jednak sam mówi: „Powiedział Pan memu Panu: »Siądź po mojej prawicy, aż położę twoich nieprzyjaciół jako podnózek pod twoje stopy«”. Niech więc cały dom Izraela wie z pewnością, że tego Jezusa, którego wy ukrzyżowaliście, Bóg uczynił i Panem, i Chrystusem.

A słysząc to, przerazili się do głębi serca i zapytali Piotra i pozostałych apostołów:

— Co mamy robić, mężowie bracia?

Wtedy Piotr powiedział do nich:

— Pokutujcie i niech każdy z was ochrzci się w imię Jezusa Chrystusa na przebaczenie grzechów, a otrzymacie dar Ducha Świętego. Obietnica ta bowiem dotyczy was, waszych dzieci i wszystkich, którzy są daleko, każdego, kogo powoła Pan, nasz Bóg.

W wielu też innych słowach dawał świadectwo i napominał ich:

— Ratujcie się od tego przewrotnego pokolenia.

Ci więc, którzy chętnie przyjęli jego słowa, zostali ochrzczeni. I przyłączyło się tego dnia około trzech tysięcy dusz.

Życie religijne zboru chrześcijańskiego

Trwali oni w nauce apostołów, w społeczności, w łamaniu chleba i w modlitwach. I strach ogarnął każdą duszę, gdyż wiele znaków i cudów działo się przez apostołów. A wszyscy, którzy uwierzyli, byli razem i wszystko mieli wspólne. Sprzedawali posiadłości i dobra i rozdzielali je wszystkim według potrzeb. Każdego dnia trwali zgodnie w świątyni, a łamiąc chleb po domach, przyjmowali pokarm z radością i w prostocie serca, chwalcąc Boga i ciesząc się przychylnością wszystkich ludzi. A Pan dodawał kościołowi każdego dnia tych, którzy mieli być zbawieni.

Uzdrowienie chromego

Piotr i Jan weszli razem do świątyni w godzinie modlitwy, o dziewiątej. A wnoszono właśnie pewnego mężczyznę, chromego od urodzenia, którego każdego dnia sadzano u bramy świątyni, zwanej Piękną, żeby wchodzących do świątyni prosił o jałmużnę. Gdy zobaczył Piotra i Jana, jak mieli wejść do świątyni, prosił ich o jałmużnę. A Piotr, przypatrując mu się wraz z Janem, powiedział:

— Spójrz na nas.

On więc spojrzał na nich uważnie, spodziewając się, że coś od nich otrzyma. Wtedy Piotr powiedział:

— Nie mam srebra ani złota, lecz co mam, to ci daję: W imieniu Jezusa Chrystusa z Nazaretu, wstań i chodź!

A ujawszy go za prawą rękę, podniósł go. I natychmiast wzmocniły się jego nogi i kostki. A on zerwał się, wstał i chodził. Wszedł z nimi do świątyni, chodząc, skacząc i chwając Boga. A wszyscy ludzie widzieli go chodzącego i chwającego Boga. I rozpoznali w nim tego człowieka, który dla jałmużny siadał przy Pięknej Bramie świątyni, i ogarnęło ich zdumienie i zachwyt nad tym, co mu się przydarzyło. A gdy ten chromy, który został uzdrowiony, trzymał się Piotra i Jana, wszyscy ludzie zdumieni zbiegli się do nich w przedsionku, który zwano Salomonowym.

Kazanie Piotra w świątyni

Kiedy Piotr to zobaczył, przemówił do ludzi:

— Mężowie izraelscy, dlaczego się temu dziwicie i dlaczego się nam tak uważnie przypatrujecie, jakbyśmy własną mocą albo pobożnością sprawili, że on chodzi? Bóg Abrahama, Izaaka i Jakuba, Bóg naszych ojców, uwielbił Jezusa, swego Syna, którego wy wydaliście i wyparliście się przed Piłatem, gdy postanowił go uwolnić. A wy wyparliście się Świętego i Sprawiedliwego i prosiliście o uwolnienie wam mordercy. I zabiliście Dawcę życia, którego Bóg wskrzesił z martwych, czego my jesteśmy świadkami. A przez wiarę w jego imię, temu, którego widzicie i znacie, imię to przywróciło siły. To wiara, która jest przez niego, dała mu pełne zdrowie na oczach was wszystkich. Ale teraz, bracia, wiem, że uczyniliście to z nieświadomości, tak jak wasi przełożeni. Lecz Bóg w ten sposób wypełnił to, co przepowiedział przez usta wszystkich swoich proroków, że jego Chrystus będzie cierpiał. Dlatego pokutujcie i nawróćcie się, aby wasze grzechy były zgładzone,

gdy nadejdą od obecności Pana czasy ochłody, i pośle tego, który był wam głoszony, Jezusa Chrystusa, którego niebo musi przyjąć aż do czasu odnowienia wszystkich rzeczy, jak Bóg od wieków przepowiadał przez usta wszystkich swoich świętych proroków. Mojżesz bowiem powiedział do ojców: „Proroka jak ja wzbudzi wam Pan, wasz Bóg, spośród waszych braci. Jego będziecie słuchać we wszystkim, co wam powie. I stanie się, że każda dusza, która nie będzie słuchać tego proroka, będzie wytracona spośród ludu”. Przepowiadali te dni także wszyscy prorocy, którzy przemawiali od czasów Samuela i inni po nim. Wy jesteście synami proroków i przymierza, które Bóg zawarł z naszymi ojcami, mówiąc do Abrahama: „W twoim potomstwie będą błogosławione wszystkie narody ziemi”. Wzbudziwszy swego Syna, Jezusa, Bóg najpierw posłał go do was, aby wam błogosławił w odwracaniu się każdego z was od swoich nieprawości.

Piotr i Jan przed Radą

A gdy mówili to do ludzi, nadeszli kapłani, dowódca straży świątynnej i saduceusze, oburzeni, że nauczają ludzi i głoszą w Jezusie powstanie z martwych. Schwytali ich i wtrącili do więzienia aż do następnego dnia, bo był już wieczór. A wielu z tych, którzy słyszeli słowo, uwierzyło. A mężczyzn było w liczbie około pięciu tysięcy. Nazajutrz zebrali się w Jerozolimie ich przełożeni, starsi i uczeni w Piśmie, i Annasz, najwyższy kapłan, i Kajfasz, Jan, Aleksander i ilu ich było z rodu najwyższych kapłanów. Postawili ich na środku i pytali: — Jaką mocą albo w którym imieniu to uczyniliście? Wtedy Piotr, pełen Ducha Świętego, powiedział do nich:

— Przełożeni ludu i starsi Izraela, jeśli my dziś mamy być przesłuchiwani z powodu dobrodziejstwa wyświadczonego choremu człowiekowi, dzięki czemu został on uzdrowiony, niech wam wszystkim i całemu ludowi Izraela będzie wiadomo, że w imieniu Jezusa Chrystusa z Nazaretu, którego wy ukrzyżowaliście, a którego Bóg wskrzesił z martwych, przez niego on stoi przed wami zdrowy. On jest tym kamieniem odrzuconym przez was, budujących, który stał się kamieniem węgielnym. I nie ma w nikim innym zbawienia. Nie ma bowiem pod niebem żadnego innego imienia danego ludziom, przez które moglibyśmy być zbawieni.

Gdy zobaczyli odwagę Piotra i Jana i zrozumieli, że są ludźmi nieuczonymi i prostymi, dziwili się. Rozpoznali również, że byli z Jezusem. Widząc też, że stoi z nimi uzdrowiony człowiek, nie mogli nic przeciwko temu powiedzieć. Rozkazali im więc opuścić Radę i naradzali się między sobą. Mówili:

— Co zrobimy z tymi ludźmi? Bo to, że dokonali oczywistego cudu, wiadomo wszystkim mieszkańcom Jerozolimy i nie możemy temu zaprzeczyć. Lecz żeby się to bardziej nie rozchodziło wśród ludzi, zabrońmy im pod groźbą mówić do kogokolwiek w to imię.

A przywoławszy ich, nakazali, aby w ogóle nie mówili ani nie nauczali w imię Jezusa. Lecz Piotr i Jan odpowiedzieli im:

— Rozsądźcie, czy to sprawiedliwe w oczach Boga bardziej was słuchać niż Boga. My bowiem nie możemy nie mówić o tym, co widzieliśmy i słyszeliśmy.

A oni zagrozili im, a nie znajdując żadnej podstawy do ich ukarania, wypuścili ich ze względu na ludzi, bo wszyscy chwalili Boga za to, co się stało. Człowiek bowiem, na którym dokonał się cud uzdrowienia, miał ponad czterdzieści lat.

Powrót do swoich

A gdy ich wypuszczono, przyszli do swoich i opowiedzieli im wszystko, co do nich mówili naczelnicy kapłani i starsi. A gdy oni to usłyszeli, jednomyślnie podnieśli swój głos do Boga i powiedzieli:

— Panie, ty jesteś Bogiem, który uczynił niebo, ziemię, morze i wszystko, co w nich jest, który przez usta swego sługi Dawida powiedziałeś: „Dlaczego burzą się narody, a ludzie knują próżne rzeczy?” Królowie ziemi powstałi i książęta zebrali się razem przeciw Panu i przeciw jego Chrystusowi. Rzeczywiście bowiem Herod i Poncjusz Piłat z poganami i ludem Izraela zebrali się przeciwko twemu świętemu Synowi, Jezusowi, którego namaściłeś, aby uczynić to, co twoja ręka i twój wyrok przedtem postanowiły, że ma się stać. A teraz, Panie, spójrz na ich groźby i daj twoim sługom z całą odwagą głosić twoje słowo, gdy ty wyciągniesz swoją rękę, aby uzdrawiać i dokonywać znaków i cudów przez imię twego świętego Syna, Jezusa.

A gdy oni się modlili, zatrzęsło się miejsce, na którym byli zebrani, i wszyscy zostali napełnieni Duchem Świętym, i z odwagą głosili słowo Boże.

Wspólnota dóbr

A to mnóstwo wierzących miało jedno serce i jedną duszę. Nikt nie nazywał swoim tego, co posiadał, ale wszystko mieli wspólne. Apostołowie zaś z wielką mocą dawali świadectwo o zmartwychwstaniu Pana Jezusa i wielka łaska była nad nimi wszystkimi. Nie było też wśród nich nikogo, kto by cierpiał niedostatek, gdyż ci, którzy mieli pola albo domy, sprzedawali

je i przynosili pieniądze za to, co posprzedawali, i kładli u stóp apostołów. Rozdzielano to każdemu według potrzeb. Także Józef, nazwany przez apostołów Barnabą – co się tłumaczy: Syn Pocieszenia – lewita rodem z Cypru, sprzedał ziemię, którą posiadał, a pieniądze przyniósł i położył u stóp apostołów.

Ananiasz i Safira

A pewien człowiek, imieniem Ananiasz, ze swoją żoną Safirą, sprzedał swą posiadłość, i za wiedzą swojej żony odłożył sobie część pieniędzy, a pewną część przyniósł i złożył u stóp apostołów. Lecz Piotr powiedział:

— Ananiaszu, dlaczego szatan tak napełnił twoje serce, abyś okłamał Ducha Świętego i odłożył sobie część pieniędzy za ziemię? Czy to, co miałeś, nie było twoje? A to, co otrzymałeś za sprzedaż, czy nie pozostawało w twojej mocy? Dlaczego dopuściłeś to do swego serca? Nie okłamałeś ludzi, lecz Boga. Ananiasz zaś, usłyszawszy te słowa, padł nieżywy. I wielki strach ogarnął wszystkich, którzy to słyszeli. Młodszy wstali, owinęli go, wynieśli i pogrzebali. A po około trzech godzinach weszła także jego żona, nie wiedząc, co się stało. I zapytał ją Piotr:

— Powiedz mi, czy za tyle sprzedaliście ziemię?

A ona odpowiedziała:

— Tak, za tyle.

Wtedy Piotr powiedział do niej:

— Dlaczego się ze sobą zmówiliście, aby wystawić na próbę Ducha Pańskiego? Oto są przed drzwiami ci, którzy pogrzebali twego męża, i ciebie wyniosą.

I natychmiast padła nieżywa u jego stóp. A gdy młodzieńcy weszli, znaleźli ją martwą. Wynieśli ją więc i pogrzebali obok męża. I wielki strach ogarnął cały kościół i wszystkich, którzy to słyszeli.

Znaki i uzdrowienia czynione przez apostołów

A przez ręce apostołów działo się wiele znaków i cudów wśród ludu. (I byli wszyscy jednomyślnie w przedsięwzięciu Salomona. I z pozostałych nikt nie śmiał się do nich przyłączyć, ale ludzie bardzo ich wychwalali. Przybywało też Panu mnóstwo wierzących, mężczyzn i kobiet). Tak, że nawet na ulice wynoszono chorych i kładziono ich na noszach i pośłaniach, aby przynajmniej cień przechodzącego Piotra padł na niektórych z nich. Schodziło się też z okolicznych miast do Jerozolimy mnóstwo ludzi, przynosząc chorych i dręczonych przez duchy nieczyste, a wszyscy zostali uzdrowieni.

Piotr i Jan ponownie przed Radą

Wtedy najwyższy kapłan i wszyscy, którzy z nim byli, należący do stronnictwa saduceuszy, pełni zazdrości, powstali i schwytali apostołów, których wtrącili do publicznego więzienia. Lecz anioł Pana w nocy otworzył drzwi więzienia i wyprowadziwszy ich, powiedział:
— Idźcie i wystąpiwszy, mówcie do ludzi w świątyni wszystkie słowa tego życia.

Kiedy to usłyszeli, weszli o świcie do świątyni i nauczali. Tymczasem najwyższy kapłan i ci, którzy z nim byli, przyszli, zwołali Radę oraz wszystkich starszych spośród synów Izraela i

posłali do więzienia, aby ich przyprowadzono. Lecz gdy słudzy przyszedli i nie znaleźli ich w więzieniu, wrócili i oznajmili:

— Wprawdzie zastaliśmy więzienie starannie zamknięte, a strażników stojących na zewnątrz, przed drzwiami, po otwarciu jednak nie znaleźliśmy w nim nikogo.

A gdy najwyższy kapłan i dowódca straży świątynnej oraz naczelnicy kapłani usłyszeli te słowa, zastanawiali się, co z tego będzie. Wówczas nadszedł ktoś i oznajmił im:

— Ludzie, których wtrąciliście do więzienia, stoją w świątyni i nauczają lud.

Wtedy dowódca straży poszedł ze sługami i przyprowadził ich bez użycia siły. Bali się bowiem ludu, żeby ich nie ukamienowali. Gdy ich przyprowadzili, postawili ich przed Radą. I zapytał ich najwyższy kapłan:

— Czy nie zakazaliśmy wam surowo, żebyście w tym imieniu nie nauczali? A oto napełniliście Jerozolimę waszą nauką i chcecie na nas ściągnąć krew tego człowieka.

Wtedy Piotr i apostołowie odpowiedzieli:

— Bardziej trzeba słuchać Boga niż ludzi. Bóg naszych ojców wskrzesił Jezusa, którego wy zabiliście, zawiesiwszy na drzewie. Tego Bóg wywyższył swoją prawicą, aby był władcą i zbawicielem, aby ludowi Izraela dać pokutę i przebaczenie grzechów. A my jesteśmy jego świadkami w tym, a także Duch Święty, którego Bóg dał tym, którzy są mu posłuszni.

A oni, słysząc to, wpadli w gniew i naradzali się nad tym, jakby ich zabić. Wtedy pewien faryzeusz, imieniem Gamaliel, nauczyciel prawa, szanowany przez wszystkich ludzi, powstał na Radzie i nakazał, aby na chwilę wyprowadzono apostołów, i powiedział do nich:

— Mężowie izraelscy, zastanówcie się dobrze, co zamierzacie zrobić z tymi ludźmi. Niedawno bowiem wystąpił Teudas, podając się za nie byle kogo, do którego przyłączyło się około czterystu ludzi. Zabito go, a wszyscy jego zwolennicy rozproszyli się i ślad po nich zaginął. Po nim w dniach spisu wystąpił Judasz Galilejczyk i pociągnął za sobą wielu ludzi. Lecz i on zginął, a wszyscy jego zwolennicy rozproszyli się. Dlatego teraz mówię wam: Odstąpcie od tych ludzi i zostawcie ich. Jeśli bowiem ten zamysł czy ta sprawa pochodzi od ludzi, obróci się wniwecz, ale jeśli pochodzi od Boga, nie będziecie mogli tego zniszczyć, aby się czasem nie okazało, że walczycie z Bogiem.

I posłuchali go. A przywoławszy apostołów, ubiczowali ich i zabronili im mówić w imię Jezusa, a potem ich wypuścili. A oni odchodzili sprzed Rady, ciesząc się, że stali się godni znosić zniewagę dla imienia Jezusa. Nie przestawali też codziennie w świątyni i po domach nauczać i głosić Jezusa Chrystusa.

Wybór siedmiu diakonów

A w tych dniach, gdy liczba uczniów wzrastała, helleniści zaczęli szemrać przeciwko Żydom, że zaniedbywano w codziennym posługiwaniu ich wdowy. Wtedy dwunastu, zwoławszy całe mnóstwo uczniów, powiedziało:

— Nie jest rzeczą słuszną, żebyśmy porzucili słowo Boże, a obsługiwali stoły. Upatrzcie więc, bracia, spośród siebie siedmiu mężczyzn, mających dobre świadectwo, pełnych Ducha Świętego i mądrości, którym zlecimy tę sprawę. My zaś oddamy się modlitwie i posłudze słowa.

I spodobało się to całej gromadzie zebranych. Wybrali więc Szczepana, męża pełnego wiary i Ducha Świętego, Filipa, Prochora, Nikanora, Tymona, Parmenasa i Mikołaja, prozelitę z Antiochii. Przedstawili ich apostołom, którzy modląc się, położyli na nich ręce. I rozszerzało się słowo Boże, i liczba uczniów w Jerozolimie bardzo się pomnażała, także bardzo wielu kapłanów stawało się posłusznych wierze.

Oskarżenie Szczepana

A Szczepan, pełen wiary i mocy, czynił cuda i wielkie znaki wśród ludzi. Wtedy niektórzy z synagogi zwanej synagogą Libertynów i Cyrenejczyków, i Aleksandryjczyków oraz tych, którzy pochodzili z Cylicji i Azji, wystąpili do rozprawy ze Szczepanem. Lecz nie mogli sprostać mądrości i duchowi, z którym mówił. Podstawili więc ludzi, którzy zeznali:

— Słyszeliśmy, jak mówił bluźnierstwa przeciwko Mojżeszowi i przeciwko Bogu.

I tak podburzyli lud, starszych i uczonych w Piśmie, a gdy przybiegli do niego, porwali go i przyprowadzili do Rady. I podstawili fałszywych świadków, którzy zeznali:

— Ten człowiek nie przestaje mówić bluźnierstw przeciwko temu świętemu miejscu i przeciwko prawu. Słyszeliśmy bowiem, jak mówił, że ten Jezus z Nazaretu zburzy to miejsce i zmieni zwyczaje, które nam przekazał Mojżesz.

A wszyscy, którzy zasiadali w Radzie, przyglądali mu się uważnie i zobaczyli, że jego twarz jest jak oblicze anioła.

Mowa Szczepana

Wtedy najwyższy kapłan zapytał:

— Czy tak się sprawy mają?

A on odpowiedział:

— Mężowie bracia i ojcowie, słuchajcie! Bóg chwały ukazał się naszemu ojcu Abrahamowi, gdy był w Mezopotamii, zanim zamieszkał w Charanie. I powiedział do niego: „Opuść swoją ziemię i swoją rodzinę i idź do ziemi, którą ci wskażę”. Wtedy wyszedł z ziemi chaldejskiej i zamieszkał w Charanie. A stamtąd, gdy umarł jego ojciec, Bóg przeniósł go do tej ziemi, w której wy teraz mieszkacie. I nie dał mu w niej dziedzictwa nawet na stopę jego nogi. Obiecał tylko, że da ją w posiadanie jemu i jego potomstwu po nim, gdy jeszcze nie miał dziecka. I tak mu Bóg powiedział: „Twoje potomstwo będzie przebywać w obcej ziemi, wezmą je w niewolę i będą je uciskać przez czterysta lat. Lecz ten naród, u którego będzie w niewoli, ja będę sądził” – powiedział Bóg. „A potem wyjdą i będą mi służyć na tym miejscu”. I zawarł z nim przymierze obrzezania. Tak to Abraham spłodził Izaaka i obrzezał go ósmego dnia, a Izaak Jakuba, a Jakub dwunastu patriarchów. A patriarchowie z zazdrości sprzedali Józefa do Egiptu. Lecz Bóg był z nim. I wyrwał go ze wszystkich jego utrapień, i dał mu łaskę i mądrość w oczach faraona, króla Egiptu, który ustanowił go przełożonym nad Egiptem i nad całym swoim domem. Potem nastał głód i wielka niedola w całej ziemi egipskiej i kananejskiej, a nasi ojcowie nie znajdowali żywności. A gdy Jakub usłyszał, że w Egipcie jest zboże, wysłał naszych ojców pierwszy raz. A za drugim razem Józef dał się poznać swoim braciom i faraon dowiedział się o rodzie Józefa. Potem Józef posłał po swego ojca Jakuba i całą swoją rodzinę liczącą siedemdziesiąt pięć dusz. Jakub przybył do Egiptu i tam umarł on sam i nasi ojcowie. I zostali przeniesieni do Sychem i złożeni

w grobie, który Abraham kupił za pieniądze u synów Chamora, ojca Sychemy. A gdy zbliżył się czas obietnicy, którą Bóg złożył Abrahamowi, lud w Egipcie rozrodził się i rozmnożył, aż nastał inny król, który nie znał Józefa. Ten, działając podstępnie wobec naszego narodu, uciskał naszych ojców tak, że musieli porzucać swoje niemowlęta, żeby nie zostawały przy życiu. W tym czasie urodził się Mojżesz, a był miły Bogu i wychowywano go przez trzy miesiące w domu jego ojca. A gdy go porzucono, wzięła go córka faraona i wychowała go jak syna. I wyuczono Mojżesza całej mądrości egipskiej, i był potężny w słowach i czynach. A gdy miał czterdzieści lat, przyszło mu na myśl odwiedzić swych braci, synów Izraela. A kiedy zobaczył, że jednemu z nich wyrządzano krzywdę, ujął się za nim i pomścił skrzywdzonego, zabijając Egipcjanina. Sądził bowiem, że jego bracia zrozumieją, że Bóg przez jego ręce daje im wybawienie. Lecz oni nie zrozumieli. Następnego dnia zjawił się wśród nich, gdy się ze sobą bili, i próbował ich pogodzić, mówiąc: „Ludzie, jesteście braćmi, dlaczego krzywdzicie jeden drugiego?” Lecz ten, który krzywdził bliźniego, odepchnął go, mówiąc: „Kto cię ustanowił wodzem i sędzią nad nami? Czy chcesz mnie zabić, tak jak wczoraj zabiłeś Egipcjanina?” Na te słowa Mojżesz uciekł i był cudzoziemcem w ziemi Madian, gdzie spłodził dwóch synów. Po czterdziestu latach ukazał mu się na pustyni góry Synaj anioł Pana w płomieniu ognia w krzaku. Kiedy Mojżesz to ujrzał, zdziwił się na ten widok. A gdy podszedł, aby się temu przyjrzeć, rozległ się głos Pana: „Ja jestem Bogiem twoich ojców, Bogiem Abrahama, Bogiem Izaaka i Bogiem Jakuba”. A Mojżesz zadrżał i nie śmiał się przypatrywać. Wtedy Pan powiedział do niego: „Zdejmij z nóg obuwie, bo miejsce, na którym stoisz, jest ziemią świętą. Patrząc, widziałem utrapienie

mego ludu, który jest w Egipcie, i słyszałem jego wzdychanie, i zstąpiłem, żeby go wybawić. Dlatego teraz chodź, pošlę cię do Egiptu”. Tego Mojżesza, którego się wyparli, mówiąc: „Któż cię ustanowił wodzem i sędzią?” – tego Bóg posłał jako wodza i wybawiciela przez rękę anioła, który mu się ukazał w krzaku. On wyprowadził ich, czyniąc cuda i znaki w ziemi egipskiej, nad Morzem Czerwonym i na pustyni przez czterdzieści lat. To jest ten Mojżesz, który powiedział synom Izraela: „Proroka jak ja wzbudzi wam Pan, wasz Bóg, spośród waszych braci. Jego będziecie słuchać”. On to był w zgromadzeniu na pustyni z aniołem, który mówił do niego na górze Synaj i z naszymi ojcami. On przyjął żywe słowa Boże, aby nam je przekazać. Lecz nasi ojcowie nie chcieli mu być posłuszni, ale odepchnęli go i zwrócili swoje serca ku Egiptowi. Powiedzieli do Aarona: „Zrób nam bogów, którzy będą szli przed nami, bo nie wiemy, co się stało z tym Mojżeszem, który nas wyprowadził z ziemi egipskiej”. I zrobili cielca w tych dniach, i złożyli ofiarę temu bożkowi, i cieszyli się dziełami swoich rąk. Wtedy Bóg odwrócił się od nich i oddał ich w służbę zastępom nieba, jak jest napisane w księdze proroków: „Czy mi składaliście zabite zwierzęta i inne ofiary na pustyni przez czterdzieści lat, domu Izraela? Raczej obnosiliście namiot Molocha i gwiazdę waszego boga Remfana, wizerunki, które sobie zrobiliście, żeby oddawać im cześć. Dlatego zaprowadzę was poza Babilon”. Nasi ojcowie mieli na pustyni Namiot Świadectwa, jak zarządził ten, który powiedział Mojżeszowi, aby go uczynił według wzoru, który widział. Nasi ojcowie z Jozuem wzięli go i wnieśli do posiadłości pogan, których Bóg wypędził sprzed oblicza naszych ojców, aż do dni Dawida, który znalazł łaskę przed Bogiem i prosił, aby mógł znaleźć przybytek Bogu

Jakuba. Lecz Salomon zbudował mu dom. Najwyższy jednak nie mieszka w świątyniach uczynionych ręką, jak mówi prorok: „Niebo jest moim tronem, a ziemia podnóżkiem moich stóp. Jakiż dom mi zbudujecie, mówi Pan, albo gdzie jest miejsce mego odpoczynku? Czy tego wszystkiego nie uczyniła moja ręka?” Ludzie twardego karku, nieobrzezanego serca i uszu! Wy zawsze sprzeciwiacie się Duchowi Świętemu. Jak wasi ojcowie, tak i wy! Którego z proroków nie prześladowali wasi ojcowie? Pozabijali też tych, którzy przepowiadali przyjście Sprawiedliwego, którego wy staliście się teraz zdrajcami i mordercami. Wy, którzy otrzymaliście prawo przez rozporządzenie aniołów, lecz nie przestrzegaliście go.

Ukamenowanie Szczepana

Gdy to usłyszeli, wpadli w gniew i zgrzytali na niego zębami. A on, pełen Ducha Świętego, patrzył uważnie w niebo i ujrzał chwałę Boga i Jezusa stojącego po prawicy Boga. I powiedział: — Oto widzę niebiosą otwarte i Syna Człowieczego stojącego po prawicy Boga.

A oni podnieśli wielki krzyk, zatkali sobie uszy i jednomyślnie się na niego rzucili. Wyrzucili go poza miasto i kamienowali, a świadkowie złożyli swoje szaty u stóp młodzieńca zwanego Saulem. Tak kamienowali Szczepana, modlącego się tymi słowy:

— Panie Jezu, przyjmij mojego ducha.

A upadłszy na kolana, zawołał donośnym głosem:

— Panie, nie poczytaj im tego za grzech.

A gdy to powiedział, zasnął.

Prześladowanie i rozproszenie chrześcijan

A Saul zgodził się na zabicie go. W tym czasie zaczęło się wielkie prześladowanie kościoła w Jerozolimie i wszyscy oprócz apostołów rozproszyli się po okolicach Judei i Samarii. Szczepana zaś pogrzebali bogobojni ludzie i bardzo go opłakiwali. Tymczasem Saul niszczył kościoły. Wchodził do domów, wywlekał mężczyzn i kobiety i wtrącał ich do więzienia.

Filip w Samarii

A ci, którzy się rozproszyli, szli wszędzie, głosząc słowo Boże. Filip przybył do miasta Samarii i głosił im Chrystusa. A lud jednomyślnie przyjmował to, co mówił Filip, gdy go słyszeli i widzieli cuda, które czynił. Duchy nieczyste bowiem wychodziły z donośnym krzykiem z wielu, którzy je mieli. Wiele też sparaliżowanych i ułomnych zostało uzdrowionych. I wielka radość zapanowała w tym mieście.

Szymon czarnoksiężnik

A pewien człowiek o imieniu Szymon, który wcześniej w tym mieście zajmował się czarami, miał lud Samarii, twierdząc, że jest kimś wielkim. Liczyli się z nim wszyscy od najmniejszego do największego, mówiąc:

— Ten człowiek jest tą wielką mocą Boga.

A liczyli się z nim dlatego, że od dłuższego czasu miał ich swoimi czarami. A gdy uwierzyli Filipowi, który głosił o królestwie Bożym i o imieniu Jezusa Chrystusa, chrzcili się zarówno mężczyźni, jak i kobiety. Uwierzył też sam Szymon, a

gdy się ochrzcił, trzymał się Filipa i zdumiewał się, widząc cuda i wielkie znaki, jakie się działy.

Piotr i Jan w Samarii

Kiedy apostołowie, którzy byli w Jerozolimie, usłyszeli, że Samaria przyjęła słowo Boże, wysłali do nich Piotra i Jana, którzy przyszedli tam i modlili się za nich, aby otrzymali Ducha Świętego. Na żadnego z nich bowiem jeszcze nie zstąpił. Byli tylko ochrzczeni w imię Pana Jezusa. Wtedy kładli na nich ręce, a oni otrzymywali Ducha Świętego. A gdy Szymon zobaczył, że Duch Święty był udzielany przez nakładanie rąk apostołów, przyniósł im pieniądze, mówiąc:

— Dajcie i mnie tę moc, aby ten, na kogo nałożę ręce, otrzymał Ducha Świętego.

I powiedział mu Piotr:

— Niech zginą z tobą twoje pieniądze, bo sądziłeś, że dar Boży można nabyć za pieniądze. Nie masz w tej sprawie części ani udziału, bo twoje serce nie jest prawe przed Bogiem. Dlatego pokutuj z tej twojej nieprawości i proś Boga, a może ci przebaczy zamysł twego serca. Widzę bowiem, że jesteś pogrążony w goryczy żółci i w więzach nieprawości.

Wtedy Szymon odpowiedział:

— Módlcie się za mnie do Pana, aby nic z tego, co powiedzieliście, mnie nie spotkało.

A gdy dali świadectwo i opowiedzieli słowo Pana, udali się w drogę powrotną do Jerozolimy i głosili ewangelie w wielu wioskach samarytańskich.

Filip i dworzanin królowej Etiopii

Lecz anioł Pana powiedział do Filipa:

— Wstań i idź na południe, na drogę, która prowadzi z Jerozolimy do Gazy. Jest to droga pustynna.

Wstał więc i poszedł. A oto przyjechał do Jerozolimy oddać cześć Bogu Etiopczyk, eunuch, dostojnik królowej etiopskiej Kandaki, który zarządzał jej wszystkimi skarbami, i wracał, a siedząc na swoim wozie, czytał proroka Izajasza. A Duch powiedział do Filipa:

— Podejdź i przyłącz się do tego wozu.

Kiedy Filip podbiegł, usłyszał, jak tamten czyta proroka Izajasza, i zapytał:

— Rozumiesz, co czytasz?

A on odpowiedział:

— Jak mogę rozumieć, jeśli mi nikt nie wyjaśni?

I zaprosił Filipa, aby wszedł i przy nim usiadł. A czytał ten fragment Pisma: „Jak owca na rzeź był prowadzony i jak baranek milczący wobec tego, który go strzyże, tak on nie otworzył swoich ust. W jego poniżeniu pozbawiono go sądu, a któż wypowie jego ród? Jego życie bowiem zostało zabrane z ziemi”. I zapytał eunuch Filipa:

— Proszę cię, o kim to prorok mówi? Sam o sobie czy o kimś innym?

Wtedy Filip otworzył swe usta i zaczynając od tego fragmentu Pisma, głosił mu Jezusa. A gdy jechali drogą, przybyli nad jakąś wodę. Wówczas eunuch powiedział:

— Oto woda, co stoi na przeszkodzie, żebym mógł być ochrzczony?

I powiedział Filip:

— Jeśli wierzysz z całego serca, możesz.

A on odpowiedział:

— Wierzę, że Jezus Chrystus jest Synem Bożym.

Kazał więc zatrzymać wóz. Obaj, Filip i eunuch, zeszli do wody i ochrzcił go. A gdy wyszli z wody, Duch Pański porwał Filipa i eunuch go więcej nie widział, ale jechał swoją drogą, radując się. Filip zaś znalazł się w Azocie, a obchodząc wszystkie miasta, głosił ewangelię, aż dotarł do Cezarei.

Nawrócenie Saula

A Saul, dysząc jeszcze groźbą i chęcią mordu wobec uczniów Pana, poszedł do najwyższego kapłana i prosił go o listy do synagog w Damaszku, aby mógł, jeśliby znalazł tam zwolenników tej drogi, zarówno mężczyzn, jak i kobiety, przyprowadzić ich związanych do Jerozolimy. A gdy jadąc, zbliżał się do Damaszku, nagle olśniła go światłość z nieba. Upadł na ziemię i usłyszał głos, który mówił do niego:

— Saulu, Saulu, dlaczego mnie prześladujesz?

Wtedy zapytał:

— Kim jesteś, Panie?

A Pan odpowiedział:

— Ja jestem Jezus, którego ty prześladujesz. Trudno ci wierzyć przeciw ościeniowi.

A Saul, drżąc i bojąc się, powiedział:

— Panie, co chcesz, abym zrobił?

A Pan do niego:

— Wstań i idź do miasta, a tam ci powiedzą, co masz robić.

A mężczyźni, którzy byli z nim w drodze, stanęli oniemiałi.

Słyszeli bowiem głos, lecz nikogo nie widzieli. I podniósł się Saul z ziemi, a gdy otworzył oczy, nikogo nie mógł widzieć.

Wtedy wzięli go za rękę i zaprowadzili do Damaszku. Trzy dni nic nie widział i nie jadł ani nie pił.

Saul w Damaszku

A w Damaszku był pewien uczeń, imieniem Ananiasz. I powiedział do niego Pan w widzeniu:

— Ananiaszu!

A on odpowiedział:

— Oto ja, Panie.

A Pan powiedział do niego:

— Wstań i idź na ulicę, którą nazywają Proszą, i zapytaj w domu Judy o Saula z Tarsu, oto bowiem się modli. I ujrzał w widzeniu człowieka imieniem Ananiasz, wchodzącego i kładącego na nim rękę, aby odzyskał wzrok.

Ananiasz zaś odpowiedział:

— Panie, słyszałem od wielu, ile złego wyrządził ten człowiek twoim świętym w Jerozolimie. Tutaj także ma władzę od najwyższych kapłanów uwięzić wszystkich, którzy wzywają twego imienia.

Lecz Pan powiedział do niego:

— Idź, bo on jest moim wybranym naczyniem, aby zanieść moje imię do pogan, królów i synów Izraela. Ja bowiem pokażę mu, jak wiele musi wycierpieć dla mego imienia.

Wtedy Ananiasz poszedł, wszedł do domu, położył na nim ręce i powiedział:

— Saulu, bracie, Pan mnie posłał – Jezus, który ci się ukazał w drodze, którą jechałeś – żebyś odzyskał wzrok i został napełniony Duchem Świętym.

I natychmiast spadły z jego oczu jakby łuski, i zaraz przejrzał, wstał i został ochrzczony. A gdy zjadł, odzyskał siły. I Saul przebywał przez kilka dni z uczniami, którzy byli w Damaszku. I zaraz w synagogach zaczął głosić Chrystusa, że on jest Synem Bożym. A wszyscy, którzy go słuchali, ze zdziwieniem pytali: — Czy to nie jest ten, który w Jerozolimie tępił tych, którzy wzywali tego imienia, i przybył tu po to, aby ich związać i zaprowadzić do naczelnych kapłanów?

A Saul coraz bardziej się wzmacniał i wprawiał w zakłopotanie Żydów, którzy mieszkali w Damaszku, dowodząc, że ten jest Chrystusem. A po upływie wielu dni Żydzi postanowili go zabić. Saul jednak dowiedział się o ich zasadzce. A strzegli bram we dnie i w nocy, aby go zabić. Lecz uczniowie zabrali go w nocy i spuścili w koszu po sznurze przez mur.

Saul w Jerozolimie i Tarsie

A gdy Saul przybył do Jerozolimy, usiłował przyłączyć się do uczniów, ale wszyscy się go bali, nie wierząc, że jest uczniem. Lecz Barnaba przyjął go, zaprowadził do apostołów i opowiedział im, jak on w drodze ujrzał Pana, który mówił do niego, i jak w Damaszku z odwagą głosił w imieniu Jezusa. I przebywał z nimi w Jerozolimie. Z odwagą też mówił w imieniu Pana Jezusa i rozprawiał z hellenistami, a oni usiłowali go zabić. Bracia jednak dowiedzieli się o tym, wyprawili go do Cezarei i odesłali do Tarsu. A tak kościoły w całej Judei, Galilei i Samarii cieszyły się pokojem, budując się i żyjąc w bojaźni Pańskiej, i rozrastały się przez pociechę Ducha Świętego.

Piotr uzdrowia Eneasza

I stało się, gdy Piotr odwiedzał wszystkich, że przyszedł też do świętych, którzy mieszkali w Liddzie. Spotkał tam pewnego człowieka imieniem Eneasza, który był sparaliżowany i od ośmiu lat leżał w łóżku. I powiedział mu Piotr:

— Eneaszu, Jezus Chrystus cię uzdrowia. Wstań i zaściel swoje łóżko.

I natychmiast wstał. A wszyscy mieszkańcy Liddy i Saronu widzieli go i nawrócili się do Pana.

Wskrzeszenie Tabity

Mieszkała też w Jafie pewna uczennica o imieniu Tabita, co znaczy Dorkas. Jej życie wypełnione było dobrymi uczynkami i udzielaniem jałmużny. I stało się w tych dniach, że zachorowała i umarła. Obmyto ją i położono w sali na piętrze. A ponieważ Lidda leży blisko Jafy, gdy uczniowie usłyszeli, że jest tam Piotr, posłali do niego dwóch ludzi, prosząc, aby nie zwlekał z przyjściem do nich. Wtedy Piotr wstał i poszedł z nimi, a gdy przyszedł, wprowadzili go do sali na piętrze.

Obstąpiły go wszystkie wdowy, płacząc i pokazując tuniki i płaszcze, które Dorkas im robiła, gdy była z nimi. A Piotr wygonił wszystkich, klęknął i modlił się. Potem zwrócił się do zmarłej i powiedział:

— Tabito, wstań!

A ona otworzyła oczy i zobaczywszy Piotra, usiadła. On podał jej rękę i podniósł ją, a zawoławszy świętych i wdowy, pokazał ją żywą. I rozniosło się to po całej Jafie, i wielu uwierzyło w Pana. Piotr zaś został przez wiele dni w Jafie u niejakiego Szymona, garbarza.

Piotr i Korneliusz

A w Cezarei był pewien człowiek imieniem Korneliusz, setnik z oddziału zwanego Italskim, pobożny i bojący się Boga wraz z całym swoim domem. Dawał on wielkie jałmużny ludowi i zawsze modlił się do Boga. Około dziewiątej godziny dnia ujrzał wyraźnie w widzeniu anioła Boga, który przyszedł do niego i powiedział:

— Korneliuszu!

A on uważnie patrzył na niego i będąc przestraszonym, zapytał:

— Co, Panie?

I odpowiedział mu:

— Twoje modlitwy i jałmużny dotarły przed oblicze Boga jako przypomnienie. Dlatego teraz poślij mężczyzn do Jafy i sprowadź Szymona, zwanego Piotrem. Zatrzymał się on u pewnego Szymona, garbarza, który ma dom nad morzem. On ci powie, co masz robić.

A gdy anioł, który mówił z Korneliuszem, odszedł, ten zawołał dwóch swoich sług i pobożnego żołnierza spośród tych, którzy stale mu posługiwali, i opowiedziawszy im wszystko, posłał ich do Jafy. A nazajutrz, gdy byli w drodze i zbliżali się do miasta, około godziny szóstej Piotr wszedł na dach, aby się modlić. A będąc głodnym, chciał coś zjeść. Gdy zaś przygotowywano mu posiłek, wpadł w zachwycenie. Zobaczył otwarte niebo i zstępujący na niego jakiś przedmiot, podobny do wielkiego płótna, związany ze sobą czterema końcami i spuszczaany ku ziemi. Były w nim wszelkie czworonożne zwierzęta ziemskie, bestie, gady i ptaki nieba. I odezwał się do niego głos:

— Wstań, Piotrze, zabijaj i jedz.

A Piotr odpowiedział:

— Żadną miarą, Panie, bo nigdy nie jadłem niczego pospolitego lub nieczystego.

Wtedy znowu, po raz drugi dobiegł go głos:

— Tego, co Bóg oczyścił, ty nie uważaj za nieczyste.

I stało się tak trzy razy. Wówczas ten przedmiot został z powrotem wzięty do nieba. A gdy Piotr zastanawiał się, co ma oznaczać widzenie, które miał, oto mężczyźni wysłani przez Korneliusza, dopytawszy się o dom Szymona, stanęli przed bramą i zawołali, pytając, czy tam przebywa Szymon, zwany Piotrem. A gdy Piotr rozmyślał o tym widzeniu, powiedział do niego Duch:

— Szukają cię trzech mężczyzn. Dlatego wstań, zejdź i idź z nimi bez wahania, bo ja ich posłałem.

Wtedy Piotr zszedł do mężczyzn, którzy zostali do niego posłani przez Korneliusza, i powiedział:

— Ja jestem tym, którego szukacie. Z jakiego powodu przyszliście?

A oni odpowiedzieli:

— Setnik Korneliusz, człowiek sprawiedliwy i bojący się Boga, mający dobre świadectwo od całego narodu żydowskiego, w widzeniu otrzymał przez świętego anioła polecenie, aby cię wezwał do swego domu i wysłuchał twoich słów.

Wtedy zawołał ich do domu i udzielił gościny. A następnego dnia Piotr wyruszył z nimi i niektórzy bracia z Jafy towarzyszyli mu. A nazajutrz weszli do Cezarei. Korneliusz zaś czekał na nich, zwoławszy swoich krewnych i bliskich przyjaciół. A gdy Piotr wchodził, Korneliusz wyszedł mu naprzeciw, padł mu do nóg i oddał mu pokłon. Lecz Piotr podniósł go, mówiąc:

— Wstań, ja też jestem człowiekiem.

A rozmawiając z nim, wszedł i zastał wielu zebranych. I powiedział do nich:

— Wiecie, że nie wolno Żydowi przestawać z cudzoziemcem albo przychodzić do niego. Lecz Bóg mi pokazał, żebym żadnego człowieka nie nazywał pospolitym lub nieczystym. Dlatego też, będąc wezwany, przyszedłem bez sprzeciwu. Pytam więc: Dlaczego mnie wezwaliście?

A Korneliusz odpowiedział:

— Cztery dni temu pościłem aż do tej godziny, a gdy o godzinie dziewiątej modliłem się w swoim domu, stanął przede mną pewien mąż w jasnej szacie i powiedział: „Korneliuszu, twoja modlitwa została wysłuchana, a twoje jałmużny dotarły przed oblicze Boga jako przypomnienie. Dlatego poślij do Jafy i wezwij Szymona, zwanego Piotrem. Zatrzymał się on w domu Szymona, garbarza, nad morzem. Gdy przyjdzie, będzie z tobą mówić”. Natychmiast więc posłałem po ciebie, a ty dobrze zrobiłeś, że przyszedłeś. A teraz jesteśmy tu wszyscy obecni przed Bogiem, aby słuchać wszystkiego, co ci Bóg nakazał.

Kazanie Piotra

Wtedy Piotr otworzył usta i powiedział:

— Prawdę dostrzegam, że Bóg nie ma względu na osoby, ale w każdym narodzie miły jest mu ten, kto się go boi i czyni to, co sprawiedliwe. A jeśli chodzi o słowo, które posłał synom Izraela, zwiastując pokój przez Jezusa Chrystusa, który jest Panem wszystkich, wy wiecie, co się działo w całej Judei, począwszy od Galilei, po chrzcie, który głosił Jan, jak Bóg namaścił Duchem Świętym i mocą Jezusa z Nazaretu, który chodził, czyniąc dobrze i uzdrawiając wszystkich opanowanych

przez diabła, bo Bóg był z nim. A my jesteśmy świadkami tego wszystkiego, co czynił w ziemi judzkiej i w Jerozolimie. Jego to zabili, zawiesiwszy na drzewie. Jego też wskrzesił Bóg trzeciego dnia i sprawił, żeby się objawił, nie całemu ludowi, ale świadkom przedtem wybranym przez Boga, nam, którzy z nim jedliśmy i piliśmy po jego zmartwychwstaniu. Nakazał nam też głosić ludowi i świadczyć, że on jest ustanowionym przez Boga sędzią żywych i umarłych. Temu wszyscy prorocy wydają świadectwo, że przez jego imię każdy, kto w niego wierzy, otrzyma przebaczenie grzechów.

Poganie otrzymują dar Ducha Świętego i chrzest

A gdy jeszcze Piotr mówił te słowa, Duch Święty zstąpił na wszystkich słuchających tej mowy. I zdziwili się ci wierzący pochodzący z obrzezania, którzy przyszli z Piotrem, że dar Ducha Świętego został wylany także na pogan. Słyszeli ich bowiem mówiących językami i wielbiących Boga. Wtedy Piotr się odezwał:

— Czy ktoś może odmówić wody, żeby byli ochrzczeni ci, którzy otrzymali Ducha Świętego jak i my?

I nakazał ochrzcić ich w imię Pana. I prosili go, aby u nich został kilka dni.

Piotr usprawiedliwia się przed judaistami

Apostołowie i bracia, którzy byli w Judei, usłyszeli, że również poganie przyjęli słowo Boże. A gdy Piotr przybył do Jerozolimy, spierali się z nim ci, którzy pochodzili z obrzezania, mówiąc:

— Wszedłeś do ludzi nieobrzezanych i jadłeś z nimi.

Wtedy Piotr zaczął po kolei im wyjaśniać:

— Będąc w mieście Jafie, modliłem się i w zachwyceniu miałem widzenie – jakiś przedmiot zstępujący, jakby wielkie płótno, za cztery rogi uwiązane i spuszczone z nieba, i dotarło aż do mnie. Wpatrzywszy się w nie uważnie, przyjrzałem się i zobaczyłem czworonożne zwierzęta ziemskie, bestie, gady i ptaki nieba. I usłyszałem głos mówiący do mnie: „Wstań, Piotrze, zabijaj i jedz”. I odpowiedziałem: „Żadną miarą, Panie, bo nigdy niczego pospolitego lub nieczystego nie wziąłem do ust”. Wtedy głos z nieba odezwał się po raz drugi: „Tego, co Bóg oczyścił, nie uważaj za nieczyste”. A to się stało trzy razy, po czym to wszystko zostało wciągnięte z powrotem do nieba. I zaraz trzech mężczyzn posłani do mnie z Cezarei stanęli przed domem, w którym byłem. I powiedział mi Duch, abym z nimi poszedł bez wahania. Szło też ze mną tych sześciu braci i weszliśmy do domu tego człowieka. On nam opowiedział, jak ujrzał w swoim domu anioła, który stanął i powiedział do niego: „Poślij ludzi do Jafy i przywołaj Szymona, zwanego Piotrem. On ci powie słowa, przez które będziesz zbawiony, ty i cały twój dom”. A gdy zacząłem mówić, zstąpił na nich Duch Święty, tak jak na nas na początku. I przypomniałem słowo Pana, gdy powiedział: „Jan chrzczył wodą, ale wy będziecie ochrzczeni Duchem Świętym”. Jeśli więc Bóg dał im ten sam dar co nam, którzy uwierzyliśmy w Pana Jezusa Chrystusa, kim ja jestem, abym mógł zabronić Bogu?

A usłyszawszy to, uspokoili się i chwalili Boga, mówiąc:

— A więc i poganom dał Bóg pokutę ku życiu.

Zbór poganochrześcijański w Antiochii

Lecz ci, których rozproszyło prześladowanie, jakie wybuchło z powodu Szczepana, dotarli aż do Fenicji, na Cypr i do Antiochii, nie głosząc słowa Bożego nikomu, tylko Żydom. A niektórzy z nich, mężczyźni z Cypru i Cyreny, gdy przybyli do Antiochii, mówili do hellenistów, głosząc Pana Jezusa. I była z nimi ręka Pana, a wielka ich liczba uwierzyła i nawróciła się do Pana. I wieść o nich dotarła do kościoła, który był w Jerozolimie. I posłano Barnabę aż do Antiochii. Gdy tam przybył i ujrzał łaskę Boga, uradował się i zachęcał wszystkich, aby zgodnie z postanowieniem serca trwali przy Panu. Był to bowiem mąż dobry, pełen Ducha Świętego i wiary. I przybyło Panu mnóstwo ludzi. Potem Barnaba udał się do Tarsu, aby szukać Saula. A gdy go znalazł, przyprowadził go do Antiochii. Przez cały rok zbierali się z tym kościołem i nauczali wielu ludzi. W Antiochii też po raz pierwszy uczniów nazwano chrześcijanami.

Misja Barnaby i Saula w Jerozolimie

A w tych dniach przybyli z Jerozolimy do Antiochii prorocy. I jeden z nich, imieniem Agabos, powstał i oznajmił przez Ducha, że w całej ziemi nastanie wielki głód. Nastął on za cesarza Klaudiusza. Wtedy uczniowie, każdy z nich według swoich możliwości, postanowili posłać pomoc do braci, którzy mieszkali w Judei. Tak też zrobili, posyłając ją starszym przez ręce Barnaby i Saula.

Herod prześladowuje chrześcijan, Piotr ucieka z więzienia

W tym czasie król Herod zaczął gnębić niektórych członków kościoła. I zabił mieczem Jakuba, brata Jana. Widząc, że to podobało się Żydom, postanowił schwytąć także Piotra. A były to dni Przaśników. Kiedy go schwycił, wtrącił go do więzienia i oddał pod straż szesnastu żołnierzom, zamierzając po święcie Paschy wydać go ludowi. Strzeżono więc Piotra w więzieniu, a kościół nieustannie modlił się za niego do Boga. A tej nocy, kiedy Herod miał go wydać, Piotr spał między dwoma żołnierzami, związany dwoma łańcuchami, a przed drzwiami strażnicy strzegli więzienia. Wtedy zjawił się anioł Pana i w więzieniu zajaśniało światło. Trącił Piotra w bok i obudził go, mówiąc:

— Wstań szybko.

I opadły łańcuchy z jego rąk. I powiedział do niego anioł:

— Przepasz się i włóż sandały.

Tak też zrobił. I powiedział mu:

— Narzuć płaszcz i chodź za mną.

Piotr więc wyszedł i udał się za nim, a nie wiedział, że to, co się działo za sprawą anioła, działo się naprawdę, lecz sądził, że to widzenie. A gdy minęli pierwszą i drugą straż, doszli do żelaznej bramy, która prowadzi do miasta, a ta sama się przed nimi otworzyła. Kiedy wyszli i przeszli jedną ulicę, natychmiast anioł odstał od niego. Kiedy Piotr doszedł do siebie, powiedział:

— Teraz wiem na pewno, że Pan posłał swego anioła i wyrwał mnie z ręki Heroda i z tego wszystkiego, czego oczekiwał lud żydowski.

Gdy to sobie uświadomił, przyszedł do domu Marii, matki Jana, którego nazywano Markiem, gdzie wielu zebrało się na modlitwie. I zapukał Piotr do drzwi w bramie, i wyszła dziewczyna imieniem Rode, aby nasłuchiwać. Gdy poznała głos Piotra, z radości nie otworzyła bramy, lecz pobiegła i oznajmiła, że Piotr stoi przed bramą. A oni powiedzieli do niej:

— Oszalałaś!

Jednak ona twierdziła, że tak jest istotnie. Odpowiedzieli:

— To jego anioł.

Piotr zaś nie przestał pukać. A gdy otworzyli, zobaczyli go i zdumieli się. A dawszy im ręką znak, aby zamilkli, opowiedział im, jak Pan wyprowadził go z więzienia, i powiedział:

— Powiadomcie o tym Jakuba i braci.

Potem wyszedł i udał się w inne miejsce. A gdy nastał dzień, powstało niemałe poruszenie wśród żołnierzy z powodu tego, co się stało z Piotrem. Herod zaś poszukiwał go, a gdy go nie znalazł, przesłuchiwał strażników i kazał ich stracić. Potem wyjechał z Judei do Cezarei i tam mieszkał.

Śmierć Heroda

A Herod był bardzo zagniewany na mieszkańców Tyru i Sydonu. Lecz oni jednomyślnie przyszli do niego, zjednali sobie Blasta, podkomorzego królewskiego, i prosili o pokój, ponieważ ich kraj zaopatrywał się w żywność z ziem królewskich. W wyznaczonym dniu Herod ubrany w szaty królewskie zasiadł na tronie i wygłosił do nich mowę. A lud wołał:

— Głos Boga, a nie człowieka!

W tej chwili uderzył go anioł Pana, dlatego że nie oddał chwały Bogu, i wyzionął ducha, stoczony przez robactwo. A słowo

Pańskie rozrastało się i rozmnażało. Barnaba zaś i Saul po wykonaniu posługi wrócili z Jerozolimy, zabierając ze sobą Jana, którego nazywano Markiem.

Zbór w Antiochii

A w kościele w Antiochii byli pewni prorocy i nauczyciele: Barnaba, Szymon, zwany Nigrem, Lucjusz Cyrenejczyk i Manaen, który wychowywał się z tetrarchą Herodem, i Saul. A gdy jawnie pełnili służbę Panu i pościli, powiedział im Duch Święty:

— Odlączcie mi Barnabę i Saula do dzieła, do którego ich powołałem.

Wtedy po poście i modlitwie nałożyli na nich ręce i wyprawili ich.

Barnaba i Saul na Cyprze

A oni, posłani przez Ducha Świętego, przybyli do Seleucji, a stamtąd odpłynęli na Cypr. Gdy dotarli do Salaminy, głosili słowo Boże w synagogach żydowskich. Mieli też ze sobą Jana do pomocy. A kiedy przeszli wyspę aż do Pafos, spotkali tam pewnego czarownika, fałszywego proroka, Żyda imieniem Bar-Jezus, który należał do otoczenia prokonsula Sergiusza Pawła, człowieka roztropnego. On to, wezwawszy Barnabę i Saula, pragnął słuchać słowa Bożego. Lecz sprzeciwił się im Elimas, czarownik – tak bowiem tłumaczy się jego imię – usiłując odwieść prokonsula od wiary. Wtedy Saul, zwany też Pawłem, napełniony Duchem Świętym, spojrzał na niego uważnie i powiedział:

— O, synu diabła, pełny wszelkiego podstępu i przewrotności, nieprzyjacielu wszelkiej sprawiedliwości! Czy nie przestaniesz wykrzywiać prostych dróg Pana? Oto teraz ręka Pana na tobie: oślepniesz i nie będziesz widział słońca przez pewien czas. I natychmiast ogarnęły go mrok i ciemność, i chodząc wkoło, szukał kogoś, kto by go poprowadził za rękę. Wtedy prokonsul, widząc, co się stało, uwierzył, zdumiewając się nauką Pana.

W Antiochii Pizydyjskiej Paweł przemawia do Żydów

A Paweł i jego towarzysze opuścili Pafos i przybyli do Perge w Pamfilii. Jan zaś odłączył się od nich i wrócił do Jerozolimy. A oni opuścili Perge, dotarli do Antiochii Pizydyjskiej, a w dzień szabatu weszli do synagogi i usiedli. Po odczytaniu Prawa i Proroków przełożeni synagogi posłali do nich z prośbą:

— Mężowie bracia, jeśli macie jakieś słowo zachęty dla ludu, to mówcie.

Wtedy Paweł wstał, dał im ręką znak i powiedział:

— Mężowie Izraelici i wy, którzy boicie się Boga, słuchajcie. Bóg tego ludu izraelskiego wybrał naszych ojców i wywyższył lud, gdy był na obczyźnie w ziemi egipskiej i wyprowadził go z niej wyciągniętym ramieniem. Przez około czterdzieści lat znosił ich obyczaje na pustyni. A gdy wytępił siedem narodów w ziemi Kanaan, rozdzielił przez losowanie między nich ich ziemię. A potem przez około czterysta pięćdziesiąt lat dawał im sędziów, aż do proroka Samuela. Później prosili o króla. I na czterdzieści lat dał im Bóg Saula, syna Kisza, męża z pokolenia Beniamina. A kiedy go odrzucił, wzbudził im na króla Dawida, o którym dał świadectwo w słowach: „Znalazłem Dawida, syna Jessego, męża według mego serca, który wypełni całą moją

wolę”. Z jego potomstwa, zgodnie z obietnicą, Bóg wzbudził Izraelowi Zbawiciela, Jezusa. Przed jego przyjściem Jan głosił chrzest pokuty całemu ludowi Izraela. A gdy Jan dopełniał swego biegu, powiedział: „Za kogo mnie uważacie? Nie jestem nim. Ale idzie za mną ten, któremu nie jestem godny rozwiązać obuwia na nogach”. Mężowie bracia, synowie rodu Abrahama i ci z was, którzy boją się Boga, do was zostało posłane słowo o tym zbawieniu. Mieszkańcy Jerozolimy bowiem i ich przełożeni, nie znając tego Jezusa ani głosów proroków, które są czytane w każdy szabat, wypełnili je, osądzając go. Chociaż nie znaleźli w nim żadnego powodu, żeby skazać go na śmierć, prosili Piłata, aby go stracił. A gdy wykonali wszystko, co było o nim napisane, zdjęli go z drzewa i złożyli w grobie. Lecz Bóg wskrzesił go z martwych. A on przez wiele dni był widziany przez tych, którzy razem z nim przyszli z Galilei do Jerozolimy, a teraz są jego świadkami przed ludem. I my głosimy wam dobrą nowinę o obietnicy złożonej ojcom, że Bóg wypełnił ją wobec nas, ich dzieci, wskrzeszając Jezusa, jak też jest napisane w psalmie drugim: „Ty jesteś moim Synem, ja ciebie dziś zrodziłem”. A to, że go wskrzesił z martwych, aby już nigdy nie uległ zniszczeniu, tak wyraził: „Dam wam wierne dobrodziejstwa Dawida”. Dlatego w innym miejscu mówi: „Nie dasz twemu Świętemu doznać zniszczenia”. Dawid bowiem za swego pokolenia służył woli Boga, zasnął i został przyłączony do swoich ojców, i doznał zniszczenia. Lecz ten, którego Bóg wskrzesił, nie doznał zniszczenia. Niech więc będzie wam wiadomo, mężowie bracia, że przez niego zwiastuje się wam przebaczenie grzechów, i przez niego każdy, kto uwierzy, jest usprawiedliwiony we wszystkim, w czym nie mogliście być usprawiedliwieni przez Prawo Mojżesza. Uważajcie więc, aby

nie spotkało was to, co zostało powiedziane u Proroków: „Patrzcie, szydercy, dziwcie się i przepadnijcie, bo ja za waszych dni dokonuję dzieła, w które nie uwierzycie, choćby wam ktoś o nim opowiedział”.

A kiedy wychodzili z synagogi żydowskiej, poganie prosili ich, aby również w następny szabat głosili im te same słowa. Kiedy zgromadzenie się rozeszło, wielu Żydów i pobożnych prozelitów poszło za Pawłem i Barnabą, którzy w rozmowie radzili im, aby trwali w łasce Boga.

Paweł i Barnaba zwracają się do pogan

A w następny szabat niemal całe miasto zebrało się, aby słuchać słowa Bożego. Kiedy Żydzi zobaczyli tłumy, pełni zazdrości sprzeciwiali się słowom Pawła, występując przeciwko nim i bluźniąc. A Paweł i Barnaba powiedzieli odważnie:

— Wam najpierw miało być zwiastowane słowo Boże. Skoro jednak je odrzucacie i uważacie się za niegodnych życia wiecznego, zwracamy się do pogan. Tak bowiem nakazał nam Pan: „Ustanowiłem cię światłością dla pogan, abyś był zbawieniem aż po krańce ziemi”.

Kiedy poganie to usłyszeli, radowali się i wielbili słowo Pańskie, a uwierzyli wszyscy, którzy byli przeznaczeni do życia wiecznego. I słowo Pańskie rozchodziło się po całej krainie. A Żydzi podburzali pobożne i poważane kobiety oraz znaczących obywateli miasta, wznieśli prześladowanie Pawła i Barnaby i wypędzili ich ze swoich granic. A oni, strząsnąwszy na nich pył ze swoich nóg, przyszli do Ikonium. Uczniowie zaś byli pełni radości i Ducha Świętego.

Paweł i Barnaba w Ikonium

W Ikonium również weszli do synagogi żydowskiej i mówili tak, że uwierzyła wielka liczba Żydów i Greków. Lecz Żydzi, którzy nie uwierzyli, podburzyli i rozjątrzyli serca pogan przeciwko braciom. I byli tam przez długi czas, odważnie mówiąc w Panu, który dawał świadectwo słowu swojej łaski, sprawiając, że przez ich ręce dokonywały się znaki i cuda. I mieszkańcy miasta podzielili się: jedni byli z Żydami, a drudzy z apostołami. Kiedy jednak wszczął się rozruch zarówno wśród pogan, jak i Żydów wraz z przełożonymi, i chcieli ich znieważać, i ukamienować, dowiedzieli się o tym i uciekli do miast Likaonii: do Listry i Derbe oraz w ich okolice, i tam głosili ewangelię.

Uzdrowienie w Listrze

A w Listrze był pewien człowiek o bezwładnych nogach, chromy już w łonie swojej matki i nigdy nie chodził. Słuchał on przemawiającego Pawła, który przyglądając mu się uważnie i widząc, że ma wiarę, aby zostać uzdrowionym, powiedział donośnym głosem:

— Stań prosto na nogach!

A on zerwał się i zaczął chodzić. A ludzie, widząc, co uczynił Paweł, zaczęli wołać po likaońsku:

— Bogowie przybrali postać ludzi i zstąpili do nas!

I nazwali Barnabę Jowiszem, a Pawła Merkurym, ponieważ on był głównym mówcą. Wtedy kapłan ze świątyni Jowisza, która była przed miastem, przyprowadził do wrót woły i wieńce i razem z ludem chciał złożyć ofiarę. Gdy usłyszeli o tym

apostołowie Barnaba i Paweł, rozdarli swoje szaty i wpadli między tłum, wołając:

— Ludzie, co robicie? My też jesteśmy ludźmi, podlegamy tym samym doznaniom co wy. Głosimy wam, abyście się odwrócili od tych marności do Boga żywego, który stworzył niebo, ziemię, morze i wszystko, co się w nich znajduje. Za czasów minionych pozwalał on, aby wszystkie narody chodziły własnymi drogami. Nie przestawał jednak dawać o sobie świadectwa, czyniąc dobrze. Zsyłał nam z nieba deszcz i urodzajne lata, karmił nas i napełniał radością nasze serca. Tymi słowami ledwie powstrzymali lud od złożenia im ofiary. Tymczasem z Antiochii i Ikonium nadeszli Żydzi, którzy namówiwszy lud, ukamienowali Pawła i wywlekli go za miasto, myśląc, że umarł. Lecz gdy otoczyli go uczniowie, podniósł się i wrócił do miasta, a nazajutrz udał się z Barnabą do Derbe.

Powrót do Antiochii

Kiedy głosili ewangelię temu miastu i pozyskali wielu uczniów, wrócili do Listry, Ikonium i do Antiochii, umacniając dusze uczniów i zachęcając do trwania w wierze, mówili, że przez wiele utrapień musimy wejść do królestwa Bożego. A gdy w każdym kościele ustanowili starszych, modląc się i poszcząc, powierzyli ich Panu, w którego uwierzyli. Potem przeszli przez Pizydję i przybyli do Pamfilii. I opowiedziawszy słowo Boże w Perge, zeszli do Attalii. Stamtąd popłynęli do Antiochii, gdzie przedtem zostali poruczeni łasce Boga do dzieła, które wykonali. A gdy tam przyszli i zebrali kościół, opowiedzieli, co Bóg przez nich uczynił i jak otworzył poganom drzwi wiary. I mieszkali tam dość długo z uczniami.

Nawrócenie pogan a zakon Mojżeszowy

A niektórzy przybysze z Judei nauczali braci:

— Jeśli nie zostaniecie obrzezani według zwyczaju Mojżesza, nie możecie być zbawieni.

Kiedy doszło do niemałych sporów i zatargów między nimi a Pawłem i Barnabą, postanowili, że Paweł i Barnaba oraz jeszcze kilku z nich pójdą w sprawie tego sporu do apostołów i starszych do Jerozolimy. Wyprawieni przez kościół, szli przez Fenicję i Samarię, opowiadając o nawróceniu pogan, czym sprawili wielką radość wszystkim braciom. A gdy przybyli do Jerozolimy, zostali przyjęci przez kościół, apostołów i starszych. I opowiedzieli o wszystkim, czego Bóg przez nich dokonał. Lecz niektórzy ze stronnictwa faryzeuszy, którzy uwierzyli, powstał i powiedział:

— Trzeba ich obrzezać i nakazać, żeby zachowywali Prawo Mojżesza.

Sobór apostołów w Jerozolimie

Apostołowie i starsi zebrali się więc, aby rozstrzygnąć tę sprawę. A gdy był wielki spór o to, Piotr powstał i powiedział do nich:

— Mężowie bracia, wiecie, że Bóg już dawno wybrał mnie spośród was, aby z moich ust poganie usłyszeli słowa ewangelii i uwierzyli. A Bóg, który zna serca, wydał im świadectwo, dając im Ducha Świętego, tak samo jak nam. I nie uczynił żadnej różnicy między nami a nimi, oczyszczając przez wiarę ich serca. Dlaczego więc teraz wystawiacie Boga na próbę, wkładając na kark uczniów jarzmo, którego ani nasi ojcowie, ani my nie

mogliśmy udźwignąć? Lecz wierzymy, że przez łaskę Pana Jezusa Chrystusa będziemy zbawieni, tak samo i oni.

I całe zgromadzenie umilkło, a potem słuchali Barnaby i Pawła, którzy opowiadali, jak wielkie znaki i cuda Bóg uczynił przez nich wśród pogan. A gdy i oni umilkli, odezwał się Jakub:

— Mężowie bracia, posłuchajcie mnie. Szymon powiedział, jak najpierw Bóg wejrzał na pogan, aby z nich wybrać lud dla swego imienia. A z tym się zgadzają słowa proroków, jak jest napisane: „Potem powrócę i odbuduję upadły przybytek Dawida, odbuduję jego ruiny i wzniosę go, aby ludzie, którzy pozostali, szukali Pana, i wszystkie narody, nad którymi wzywane jest moje imię – mówi Pan, który to wszystko sprawia”. Znanie są Bogu od wieków wszystkie jego sprawy. Dlatego uważam, że nie należy czynić trudności tym spośród pogan, którzy się nawracają do Boga, ale napisać im, aby wstrzymywali się od splugawienia bożków, od nierządu, od tego, co uduszone, i od krwi. Mojżesz bowiem od dawien dawna ma w każdym mieście takich, którzy go głoszą, gdyż w synagogach co szabat czytają go.

List do nawróconych pogan

Wtedy apostołowie i starsi wraz z całym kościołem uznali za słuszne posłać do Antiochii z Pawłem i Barnabą wybranych spośród siebie ludzi: Jude, zwanego Barnabą, i Sylasa, przodujących wśród braci. Posłali przez nich takie pismo: „Apostołowie, starsi i bracia przesyłają pozdrowienia braciom pochodzącym z pogan, którzy są w Antiochii, Syrii i Cylicji. Ponieważ słyszeliśmy, że pewni ludzie wyszli od nas i zaniepokoiли was słowami, i wzburzyli wasze dusze, mówiąc, że

musicie zostać obrzezani i zachowywać prawo, czego im nie przykazaliśmy, zgromadzeni jednomyślnie, postanowiliśmy posłać do was wybranych ludzi wraz z naszymi umiłowanymi Barnabą i Pawłem, ludźmi, którzy poświęcili swe życie dla imienia naszego Pana Jezusa Chrystusa. Dlatego posłaliśmy Judę i Sylasa, którzy powtórzą wam ustnie to samo. Uznał bowiem Duch Święty za słuszne, i my też, nie nakładać na was żadnego ciężaru oprócz tego, co konieczne. Wstrzymujcie się od ofiar składanych bożkom, od krwi, od tego, co uduszone, i od nierzędu. Dobrze uczynicie, jeśli będziecie się tego wystrzegać. Bywajcie zdrowi”.

Tak więc oni, będąc odprawieni, przybyli do Antiochii, zwołali zgromadzenie i oddali list. Gdy go przeczytali, uradowali się z tego pocieszenia. A Juda i Syłas, którzy również byli prorokami, w licznych mowach zachęcali i umacniali braci. A gdy przebywali tam jakiś czas, zostali odprawieni z życzeniem pokoju od braci do apostołów. Lecz upodobało się Syłasowi tam pozostać. Również Paweł i Barnaba przebywali w Antiochii, nauczając i głosząc z wieloma innymi słowo Pańskie.

Rozstanie Pawła z Barnabą

Po kilku dniach Paweł powiedział do Barnaby:

— Wróćmy i odwiedzmy naszych braci we wszystkich miastach, w których głosiliśmy słowo Pańskie, aby zobaczyć, jak się mają. Barnaba chciał również wziąć ze sobą Jana, zwanego Markiem. Ale Paweł nie chciał zabrać ze sobą tego, który odszedł od nich w Pamfilii i nie uczestniczył z nimi w tej pracy. I doszło między nimi do ostrej kłótni, tak że się rozdzielili: Barnaba wziął ze sobą Marka i popłynął na Cypr, Paweł zaś wybrał sobie Sylasa i

wyruszył, polecony przez braci łasce Boga. I przechodził Syrię i Cylicję, umacniając kościoły.

Paweł i Tymoteusz w Listrze

Przybył do Derbe i Listry. A oto był tam pewien uczeń imieniem Tymoteusz, syn pewnej Żydówki, która uwierzyła, ojca natomiast Greka. Bracia z Listry i Ikonium dawali o nim dobre świadectwo. Paweł chciał go zabrać ze sobą, więc obrzezał go ze względu na Żydów, którzy mieszkali w tamtych stronach. Wszyscy bowiem wiedzieli, że jego ojciec był Grekiem. A gdy chodzili po miastach, przekazywali im nakazy ustanowione przez apostołów i starszych w Jerozolimie, których mieli przestrzegać. I tak kościoły utwierdzały się w wierze i każdego dnia wzrastały liczebnie.

Podróż Pawła przez Azję Mniejszą

Gdy przeszli Frygię i krainę galacką, Duch Święty zabronił im głosić słowo Boże w Azji. Gdy przybyli do Myzji, próbowali pójść do Bitynii, ale im Duch nie pozwolił. Przeszli więc Myzję i zeszli do Troady. I w nocy Paweł miał widzenie: jakiś Macedończyk stał i prosił go: „Przepraw się do Macedonii i pomóż nam!” Zaraz po tym widzeniu staraliśmy się wyruszyć do Macedonii, będąc tego pewni, że Pan nas powołał, abyśmy im głosili ewangelię.

Paweł w Macedonii i Filipi

Odpułynąwszy więc z Troady, zdążaliśmy wprost do Samotraki, a nazajutrz do Neapolu, stamtąd zaś do Filipi, rzymskiej kolonii i głównego miasta tej części Macedonii, i zostaliśmy w

tym mieście przez kilka dni. A w dzień szabatu wyszliśmy za miasto nad rzekę, gdzie zwykle odbywały się modlitwy. Usiedliśmy i rozmawialiśmy z kobietami, które się tam zeszły. Przysłuchiwała się temu też pewna bogobojna kobieta, imieniem Lidia, z miasta Tiatyry, sprzedająca purpurę, której to serce otworzył Pan, aby uważnie słuchała tego, co mówił Paweł. A gdy została ochrzczona razem ze swoim domem, poprosiła:

— Jeśli uznaliście mnie za wierną Panu, wejdźcie do mojego domu i zamieszkajcie w nim.

I wymogła to na nas. I stało się, gdy szliśmy na modlitwę, że zabiegła nam drogę pewna dziewczyna, która miała ducha wieszczego i swoimi wróżbami przynosiła wielki dochód swoim panom. A chodząc za Pawłem i za nami, wołała:

— Ci ludzie są sługami Boga Najwyższego i zwiastują nam drogę zbawienia.

A robiła to przez wiele dni. Lecz Paweł, bolejąc nad tym, odwrócił się i powiedział do ducha:

— Rozkazuję ci w imię Jezusa Chrystusa, abyś z niej wyszedł. I w tej chwili wyszedł.

Paweł i Syłas pojmani i uwięzieni

Gdy jej panowie zobaczyli, że przepadła nadzieja ich zysku, schwytali Pawła i Sylasa, zawlekli ich na rynek przed władzę, stawili ich przed pretorami i powiedzieli:

— Ci ludzie, którzy są Żydami, sięją zamęt w naszym mieście. I głoszą zwyczaje, których nam, jako Rzymianom, nie wolno przyjmować ani zachowywać.

I wystąpił tłum przeciwko nim, a pretorzy zdarli z nich szaty i kazali wychłostać ich różgami. Po wymierzeniu wielu razów wtrącili ich do więzienia, przykazując strażnikowi, żeby ich dobrze pilnował. Otrzymawszy taki rozkaz, wtrącił ich do wewnętrznego lochu, a ich nogi zakął w dyby. O północy Paweł i Syłas modlili się i śpiewem chwalili Boga, a więźniowie słyszeli ich. Nagle powstało silne trzęsienie ziemi, tak że zachwiały się fundamenty więzienia. I natychmiast otworzyły się wszystkie drzwi i wszystkim rozwiązały się więzy. A gdy strażnik więzienia obudził się i zobaczył otwarte drzwi więzienia, dobył miecza i chciał się zabić, sądząc, że więźniowie puciekali. Lecz Paweł zawołał donośnym głosem:

— Nie rób sobie nic złego, bo jesteśmy tu wszyscy.

Wtedy zażądał światła i wskoczył do środka, a drżąc, padł do nóg Pawła i Sylasa. A wyprowadziwszy ich z więzienia, powiedział:

— Panowie, co mam czynić, abym był zbawiony?

A oni odpowiedzieli:

— Uwierz w Pana Jezusa Chrystusa, a będziesz zbawiony, ty i twój dom.

I głosili słowo Pańskie jemu i wszystkim jego domownikom. Tej samej godziny w nocy wziął ich ze sobą, obmył ich rany i natychmiast się ochrzcił, on i wszyscy jego domownicy.

Wprowadził ich do swego domu, zastawił przed nimi stół i weselił się, uwierzywszy Bogu z całym swoim domem. Kiedy nastał dzień, pretorzy posłali służbę miejską ze słowami:

— Zwolnij tych ludzi.

I strażnik więzienia oznajmił Pawłowi:

— Pretorzy przysłali polecenie, żeby was wypuścić. Teraz więc wyjdźcie i idźcie w pokój.

Lecz Paweł powiedział do nich:

— Publicznie, bez sądu biczowali i wtrącili do więzienia nas, obywateli rzymskich, a teraz potajemnie nas wyrzucają? Nic z tego! Niech sami przyjdą i wyprowadzą nas.

Słudzy miejscy przekazali te słowa pretorom. A gdy tamci usłyszeli, że są Rzymianami, przestraszyli się. Przyszli, przeprosili ich i wyprowadziwszy, prosili, aby opuścili miasto. Kiedy wyszli z więzienia, wstąpili do domu Lidii, a gdy zobaczyli się z braćmi, pocieszyli ich i odeszli.

Paweł w Tesalonice

A gdy przeszli Amfipolis i Apolonię, przybyli do Tesaloniki, gdzie była synagoga żydowska. Wtedy Paweł według swego zwyczaju wszedł do nich i przez trzy szabaty rozprawiał z nimi na podstawie Pisma, wyjaśniając i nauczając, że Chrystus musiał cierpieć i powstać z martwych oraz:

— Ten Jezus, którego wam głoszę, jest Chrystusem.

I niektórzy z nich uwierzyli i przyłączyli się do Pawła i Sylasa, również mnóstwo pobożnych Greków i niemało znamienitych kobiet. Ale ci Żydzi, którzy nie uwierzyli, zdjęci zazdrością, dobrali sobie niektórych niegodziwych próżniaków, a kiedy zebrali dużą grupę, podburzyli miasto. Naszli dom Jazona i szukali ich, aby wyprowadzić ich przed lud. Gdy jednak ich nie znaleźli, zaciągnęli Jazona i niektórych braci przed przełożonych miasta, krzycząc:

— Oto ci, którzy cały świat wzburzyli, przyszli też tutaj, a Jazon ich przyjął. Oni wszyscy postępują wbrew dekretom cesarza, mówiąc, że jest inny król, Jezus.

W ten sposób zaniepokoił lud i przełożonych miasta, którzy to słyszeli. Ale po wzięciu poręczenia od Jazona i innych wypuścili ich.

W Berei

Zaraz w nocy bracia wysłali Pawła i Sylasa do Berei. Kiedy tam przybyli, weszli do synagogi żydowskiej. Ci byli szlachetniejsi od tych w Tesalonice, gdyż przyjęli słowo Boże z całą gotowością i codziennie badali Pisma, czy tak się sprawy mają. Wielu więc z nich uwierzyło, również niemało wpływowych greckich kobiet i mężczyzn. A gdy Żydzi z Tesaloniki dowiedzieli się, że i w Berei Paweł głosi słowo Boże, przyszli też tam i podburzali lud. Wtedy bracia natychmiast wysłali Pawła w drogę ku morzu, a Syłas i Tymoteusz tam zostali. Ci, którzy towarzyszyli Pawłowi, odprowadzili go aż do Aten i powrócili, otrzymawszy polecenie dla Sylasa i Tymoteusza, żeby jak najszybciej przyszli do niego.

W Atenach

A gdy Paweł czekał na nich w Atenach, burzył się w duchu na widok miasta oddanego bałwochwalstwu. Rozprawiał więc w synagodze z Żydami i ludźmi pobożnymi oraz codziennie na rynku ze wszystkimi, których spotkał. Wtedy niektórzy z filozofów epikurejskich i stoickich spierali się z nim. Jedni mówili:

— Co chce powiedzieć ten nowinkarz?

A inni:

— Zdaje się, że jest zwiastunem obcych bogów.

Głosił im bowiem Jezusa i zmartwychwstanie. Zabrali go, zaprowadzili na Areopag i zapytali:

— Czy możemy się dowiedzieć, co to za nowa nauka, którą głosisz? Bo przynosisz jakieś rzeczy obce naszym uszom. Chcemy więc wiedzieć, o co właściwie chodzi.

(A wszyscy Ateńczycy i mieszkający tam cudzoziemcy nie poświęcali czasu na nic innego, tylko na opowiadanie lub słuchanie czegoś nowego).

Mowa Pawła na Areopagu

Wtedy Paweł stanął pośrodku Areopagu i powiedział:

— Mężowie ateńscy, widzę, że pod każdym względem jesteście nadzwyczaj religijni. Przechadzając się bowiem i przypatrując waszym świętościom, znalazłem też ołtarz, na którym było napisane: „Nieznanemu Bogu”. Ja głoszę wam tego, którego nie znając, czcicie. Bóg, który stworzył świat i wszystko na nim, ten, który jest Panem nieba i ziemi, nie mieszka w świątyniach zbudowanych ręką. Ani nie jest czczony rękoma ludzkimi tak, jakby czegoś potrzebował, ponieważ sam daje wszystkim życie i oddech, i wszystko. I z jednej krwi uczynił wszystkie narody ludzkie, żeby mieszkały na całej powierzchni ziemi, określiwszy czasy wcześniej wyznaczone i zamierzone granice ich zamieszkania, żeby szukali Pana, czy go nie znajdą po omacku, chociaż nie jest daleko od nikogo z nas. Bo w nim żyjemy, poruszamy się i jesteśmy, jak też powiedzieli niektórzy z waszych poetów: „I my bowiem jesteśmy z jego rodu”. Będąc więc z rodu Boga, nie powinniśmy sądzić, że Bóstwo jest podobne do złota, srebra lub kamienia, misternie wyrzeźbionych według wyobrażenia ludzkiego. Bóg wprowadzie

pomijał czasy tej nieświadomości, teraz jednak nakazuje wszędzie wszystkim ludziom pokutować, gdyż wyznaczył dzień, w którym będzie sprawiedliwie sądził cały świat przez człowieka, którego do tego przeznaczył, zapewniając o tym wszystkich przez wskrzeszenie go z martwych.

Gdy usłyszeli o zmartwychwstaniu, jedni się naśmiewali, a inni mówili:

— Posłuchamy cię o tym ponownie.

I tak Paweł wyszedł spośród nich. Lecz niektórzy ludzie przyłączyli się do niego i uwierzyli. Był też wśród nich Dionizy Areopagita i kobieta imieniem Damaris oraz inni z nimi.

Paweł w Koryncie

Potem Paweł opuścił Ateny i przybył do Koryntu. Spotkał tam pewnego Żyda, imieniem Akwila, rodem z Pontu, który niedawno przybył z Italii razem ze swoją żoną Pryscyllą (ponieważ Klaudiusz zarządził, żeby wszyscy Żydzi opuścili Rzym), i poszedł do nich, a ponieważ znał to samo rzemiosło, zamieszkał u nich i pracował. Zajmowali się bowiem wyrobem namiotów. W każdy szabat rozprawiał w synagodze i przekonywał i Żydów, i Greków. A gdy przyszli z Macedonii Sylas i Tymoteusz, Paweł był napierany w duchu i świadczył Żydom, że Jezus jest Chrystusem. Lecz gdy się sprzeciwiali i bluźnili, otrząsnął szaty i powiedział do nich:

— Krew wasza na waszą głowę, ja jestem czysty. Od tej chwili pójdę do pogan.

Odszedł stamtąd i wszedł do domu pewnego człowieka, imieniem Justus, który czcił Boga, a którego dom przylegał do synagogi. A przełożony synagogi, Kryspus, uwierzył w Pana

wraz z całym swoim domem. Także wielu Koryntian, którzy słuchali, uwierzyło i zostało ochrzczonych. Wtedy w nocy Pan powiedział do Pawła w widzeniu:

— Nie bój się, lecz mów i nie milcz, bo ja jestem z tobą i nikt się na ciebie nie targnie, aby cię skrzywdzić. Mam bowiem liczny lud w tym mieście.

I mieszkał tam przez rok i sześć miesięcy, nauczając u nich słowa Bożego.

Gallion i Paweł

A gdy Gallio był prokonsulem w Achai, Żydzi jednomyślnie powstali przeciw Pawłowi i przyprowadzili go przed sąd, mówiąc:

— On namawia ludzi, aby niezgodnie z prawem czcili Boga. Kiedy Paweł miał już otworzyć usta, Gallio powiedział do Żydów:

— O Żydzi, gdyby się działo bezprawie albo jakaś niegodziwość, znosiłbym was, jak należy, lecz jeśli spór dotyczy słów, imion i waszego prawa, sami to rozpatrzcie. Ja bowiem nie chcę być sędzią w tych sprawach.

I wypędził ich z sądu. Wtedy wszyscy Grecy schwytali Sostenesa, przełożonego synagogi, i bili go przed sądem, lecz Gallio na to nie zważał.

Powrót Pawła do Syrii

A Paweł mieszkał tam jeszcze przez wiele dni, potem pożegnał się z braćmi i popłynął do Syrii, a z nim Pryscylla i Akwila. W Kenchrach ostrzygł głowę, bo złożył ślub. Potem przybył do Efezu i tam ich zostawił. Sam zaś wszedł do synagogi i

rozprawiał z Żydami. A gdy go prosili, żeby u nich pozostał dłużej, nie zgodził się, ale żegnając się z nimi, powiedział: — Nadchodzące święto muszę koniecznie obchodzić w Jerozolimie, lecz jeśli taka będzie wola Boga, wrócę do was. I odpłynął z Efezu. Po przybyciu do Cezarei udał się do Jerozolimy, gdzie pozdrowił kościół, a potem odszedł do Antiochii. Mieszkał tam przez pewien czas i wyruszył, przemierzając krainę galacką i Frygię i umacniając wszystkich uczniów.

Apollos w Efezie

A do Efezu przybył pewien Żyd, imieniem Apollos, rodem z Aleksandrii, człowiek wymowny i biegły w Piśmie. Był on obeznany z drogą Pana, a pałając duchem, mówił i nauczał starannie o Panu, wiedząc tylko o chrzcie Jana. Zaczął on odważnie mówić w synagodze. Gdy go usłyszeli Akwila i Pryscylla, przyjęli go do siebie i dokładniej wytłumaczyli drogę Boga. Kiedy chciał udać się do Achai, bracia go zachęcili i napisali do uczniów, aby go przyjęli. Gdy tam przybył, bardzo pomagał tym, którzy uwierzyli dzięki łasce Bożej. Dzielnie bowiem przekonywał Żydów, publicznie dowodząc z Pisma, że Jezus jest Chrystusem.

Uczniowie Jana Chrzciciela w Efezie

I stało się, że gdy Apollos przebywał w Koryncie, Paweł obszedł okolice wyżej położone i dotarł do Efezu. I znalazłszy tam niektórych uczniów, zapytał ich: — Czy otrzymaliście Ducha Świętego, kiedy uwierzyliście? A oni mu odpowiedzieli:

— Nawet nie słyszeliśmy, że jest Duch Święty.

Wtedy zapytał ich:

— W czym więc byliście ochrzczeni?

A oni odpowiedzieli:

— W chrzcie Jana.

Paweł zaś powiedział:

— Jan chrzczył chrztem pokuty, mówiąc ludziom, aby uwierzyli w tego, który przyjdzie po nim, to znaczy w Jezusa Chrystusa. Gdy to usłyszeli, zostali ochrzczeni w imię Pana Jezusa. A kiedy Paweł położył na nich ręce, zstąpił na nich Duch Święty i mówili językami, i prorokowali. Wszystkich mężczyzn było około dwunastu.

Paweł w Efezie

Potem przez trzy miesiące przychodził do synagogi i odważnie mówił, rozprawiając i przekonując o królestwie Bożym. Gdy jednak niektórzy się upierali i nie chcieli uwierzyć, i mówili źle o tej drodze wobec tłumów, odstąpił od nich, odłączył uczniów i codziennie rozprawiał w szkole niejakiego Tyrannosa. Działo się tak przez dwa lata, tak że wszyscy mieszkańcy Azji usłyszeli słowo Pana Jezusa, zarówno Żydzi, jak i Grecy. A Bóg dokonywał niezwykłych cudów przez ręce Pawła, tak że nawet chustki albo przepaski z jego ciała kładziono na chorych, a choroby ich opuszczały i wychodziły z nich złe duchy. A niektórzy wędrowni żydowscy egzorcyści wazyli się wzywać imienia Pana Jezusa nad opętanymi przez złe duchy, mówiąc:

— Zaklinamy was przez Jezusa, którego głosi Paweł.

Robiło tak siedmiu synów pewnego Żyda, imieniem Skewas, który był naczelnikiem kapłanów. Zły duch im odpowiedział:

— Znam Jezusa i wiem, kim jest Paweł, ale wy coście za jedni? I rzucił się na nich człowiek, w którym był zły duch, powalił i pokonał ich, tak że nadzy i zranieni wybiegli z tego domu. Dowiedzieli się o tym wszyscy, zarówno Żydzi, jak i Grecy, którzy mieszkali w Efezie. A na nich wszystkich padł strach i było uwielbione imię Pana Jezusa. Wielu też tych, którzy uwierzyli, przychodziło i wyznawało, i ujawniało swoje uczynki. I wielu z tych, którzy się parali sztukami magicznymi, zносиło księgi i paliło je wobec wszystkich. Obliczono ich wartość i stwierdzono, że wynosi pięćdziesiąt tysięcy srebrników. Tak potężnie rosło i umacniało się słowo Pańskie.

Plany Pawła

Po tych wydarzeniach Paweł postanowił w duchu, że po przejściu Macedonii i Achai pójdzie do Jerozolimy, mówiąc: — Potem, gdy się tam dostanę, muszę zobaczyć także Rzym. Wysłał więc do Macedonii dwóch z tych, którzy mu służyli, Tymoteusza i Erasta, a sam pozostał jeszcze przez jakiś czas w Azji.

Rozruchy w Efezie

W tym czasie doszło do niemałych rozruchów z powodu tej drogi. Bo pewien złotnik, imieniem Demetriusz, który wyrabiał ze srebra świątynki Diany, zapewniał rzemieślnikom niemały zarobek. Zebrał ich i innych, zajmujących się podobnym rzemiosłem, i powiedział:

— Mężowie, wiecie, że nasz dobrobyt płynie z tego rzemiosła. Widzicie też i słyszycie, że ten Paweł nie tylko w Efezie, ale prawie w całej Azji przekonał i odwiódł wielu ludzi, mówiąc, że

nie są bogami ci, którzy rękami ludzkimi są uczynieni. Należy więc obawiać się nie tylko tego, że nasze rzemiosło zostanie zlekceważone, ale też że świątynia wielkiej bogini Diany, czczonej w całej Azji i w całym świecie, zostanie poczytana za nic i zostanie zniszczony jej majestat.

Gdy to usłyszeli, ogarnął ich gniew i zaczęli krzyczeć:

— Wielka jest Diana Efeska!

I całe miasto nappełniło się wrzawą. Porwawszy Gajusa i Arystarcha, Macedończyków, towarzyszy podróży Pawła, jednomyślnie ruszyli do teatru. Gdy Paweł chciał wejść między lud, uczniowie mu nie pozwolili. Również niektórzy dostojnicy Azji, będący jego przyjaciółmi, posłali do niego prośbę, aby nie wszedł do teatru. Tymczasem jedni krzyczeli tak, a drudzy inaczej. W zgromadzeniu bowiem zapanował zamęt, a większość z nich nie wiedziała, po co się zebrali. Z tłumu wyciągnięto Aleksandra, którego Żydzi wysunęli do przodu. Aleksander dał znak ręką, bo chciał zdać sprawę ludowi. Gdy jednak poznali, że jest Żydem, rozległ się jeden krzyk i wszyscy wołali przez około dwie godziny:

— Wielka jest Diana Efeska!

Wtedy sekretarz miejski uspokoił tłum i powiedział:

— Mężowie efescy, kto z ludzi nie wie, że miasto Efez jest opiekunem świątyni wielkiej bogini Diany i jej posągu, który spadł od Jowisza? Skoro nikt temu nie może zaprzeczyć, powinniście się uspokoić i niczego nie czynić pochopnie. Przyprowadziliście bowiem tych ludzi, którzy nie są ani świątokradcami, ani też nie bluźnią waszej bogini. A jeśli Demetriusz i rzemieślnicy, którzy są z nim, mają coś przeciwko komuś, są przecież sądy, są też prokonsulowie, niech pozywają jedni drugich. Jeśli zaś chodzi o coś innego, zostanie to

rozpatrzone na prawomocnym zebraniu. Grozi nam bowiem oskarżenie o dzisiejsze rozruchy, bo nie ma żadnego powodu, którym moglibyśmy wytłumaczyć to zbiegowisko. Po tych słowach rozwiązał zebranie.

Paweł w Macedonii, Grecji i Troadzie

A gdy ustały rozruchy, Paweł przywołał uczniów, pożegnał się z nimi i wyruszył do Macedonii. Przeszedł tamte okolice, udzielając wielu napomnień. Potem przybył do Grecji. Kiedy po trzymiesięcznym pobycie zamierzał odpłynąć do Syrii, Żydzi urządzili na niego zasadzkę, więc postanowił powrócić przez Macedonię. Razem z nim do Azji wyruszyli Sopater z Berei, z Tesaloniczan Arystarch i Sekundus, i Gajus z Derbe, i Tymoteusz, a z Azji Tychikus i Trofim. Ci poszli pierwsi i czekali na nas w Troadzie. My zaś po święcie Przaśników odpłynęliśmy z Filipi i po pięciu dniach przybyliśmy do nich do Troady, gdzie spędziliśmy siedem dni.

Przywrócenie życia Eutyhusowi

A pierwszego dnia po szabacie, gdy uczniowie zebrali się na łamanie chleba, Paweł, który miał nazajutrz odjechać, przemawiał do nich i przeciągnął mowę aż do północy. A w sali na piętrze, w której byli zebrani, paliło się wiele lamp. Pewien młodzieniec, imieniem Eutych, siedział w oknie pogrążony w głębokim śnie. Kiedy Paweł długo przemawiał, zmorzony snem spadł z trzeciego piętra na dół. Gdy go podniesiono, był martwy. Paweł zszedł na dół, przypadł do niego, objął go i powiedział:

— Nie bójcie się, bo jest w nim życie.

Wrócił na górę, łamał chleb i jadł, a głosił im długo, aż do świtu. Potem ruszył w drogę. I przyprowadzili młodzieńca żywego, i byli wielce pocieszeni.

Podróż do Miletu

My zaś, wsiadłszy wcześniej na statek, popłynęliśmy do Assos, skąd mieliśmy zabrać Pawła. Tak bowiem postanowił, sam chcąc iść pieszo. Kiedy spotkał się z nami w Assos, zabraliśmy go i przybyliśmy do Mityleny. Odpłynąwszy stamtąd, nazajutrz znaleźliśmy się naprzeciw Chios, a następnego dnia przypłynęliśmy do Samos. Przenocowaliśmy w Trogillium, a dzień później dotarliśmy do Miletu, gdyż Paweł postanowił ominąć Efez, żeby nie spędzić czasu w Azji. Spieszył się bowiem, aby, jeśli to możliwe, być na dzień Pięćdziesiątnicy w Jerozolimie.

Pożegnanie Pawła ze starszyzną efeską

Z Miletu posłał do Efezu, wzywając do siebie starszych kościoła. A gdy przybyli do niego, powiedział:

— Wy wiecie, jaki byłem przez cały czas wśród was od pierwszego dnia, kiedy przybyłem do Azji, jak służyłem Panu z całą pokorą wśród wielu łez i doświadczeń, które mnie spotykały z powodu zasadzek Żydów, jak nie uchylałem się od niczego, co pożyteczne, od przemawiania i nauczania was publicznie i po domach, oświadczając zarówno Żydom, jak i Grekom o pokucie wobec Boga i o wierze w naszego Pana Jezusa Chrystusa. A teraz, związany w duchu, idę do Jerozolimy, nie wiedząc, co mnie tam spotka. Wiem tylko, że Duch Święty poświadcza w każdym mieście, iż czekają mnie

więzy i utrapienia. Lecz ja o to nie dbam, a moje życie nie jest mi tak drogie, bylebym tylko z radością dokończył mój bieg i posługę, którą otrzymałem od Pana Jezusa, by dać świadectwo o ewangelii łaski Bożej. A teraz wiem, że wy wszyscy, wśród których przebywałem, głosząc królestwo Boże, już więcej nie zobaczycie mojej twarzy. Dlatego oświadczam wam dzisiaj, że nie jestem winien niczyjej krwi. Nie uchylałem się bowiem od zwiastowania wam całej rady Bożej. Uważajcie na samych siebie i na całe stado, w którym was Duch Święty ustanowił biskupami, abyście paśli kościół Boga, który on nabył własną krwią. Gdyż wiem, że po moim odejściu wejdą między was wilki drapieżne, które nie będą oszczędzać stada. Także spośród was samych powstaną ludzie mówiący rzeczy przewrotne, aby pociągnąć za sobą uczniów. Dlatego czuwajcie, pamiętając, że przez trzy lata we dnie i w nocy nie przestawałem ze łzami napominać każdego z was. A teraz, bracia, polecam was Bogu i słowu jego łaski, które może zbudować was i dać wam dziedzictwo wśród wszystkich, którzy są uświęceni. Nie pożyłem srebra, złota ani szaty niczyjej. Przeciwnie, sami wiecie, że te ręce służyły zaspokajaniu potrzeb moich i tych, którzy są ze mną. We wszystkim wam pokazałem, że tak pracując, musimy wspierać słabych i pamiętać o słowach Pana Jezusa, który powiedział: „Bardziej błogosławioną rzeczą jest dawać niż brać”.

Po tych słowach ukląkł i modlił się z nimi wszystkimi. Wtedy wszyscy wybuchnęli wielkim płaczem i rzucając się Pawłowi na szyję, całowali go, smucąc się najbardziej z powodu tych słów, które im powiedział, że już więcej nie zobaczą jego twarzy. I odprowadzili go na statek.

Od Miletu do Tyru

Po rozstaniu z nimi odpłynęliśmy i prostym kursem przybyliśmy na Kos, a nazajutrz na Rodos, stamtąd zaś do Patary. Znalazszy tam statek, który miał płynąć do Fenicji, wsiedliśmy na niego i odpłynęliśmy. A gdy zobaczyliśmy Cypr, zostawiliśmy go po lewej stronie, popłynęliśmy do Syrii i przybyliśmy do Tyru. Tam bowiem miano wyładować towary ze statku. Odszukawszy uczniów, pozostaliśmy tam siedem dni, a oni pod wpływem Ducha mówili Pawłowi, żeby nie szedł do Jerozolimy. Po upływie tych dni odeszliśmy i wyruszyliśmy w drogę, a wszyscy z żonami i dziećmi odprowadzili nas za miasto. A uklękawszy na wybrzeżu, modliliśmy się. A gdy pożegnaliśmy się ze sobą, weszliśmy na statek, a oni wrócili do domu.

W Cezarei

Pod koniec żeglugi z Tyru przy płynęliśmy do Ptolemaid i powitawszy braci, spędziliśmy u nich jeden dzień. A wyszedłszy nazajutrz, Paweł i my, jego towarzysze, dotarliśmy do Cezarei. Weszliśmy do domu Filipa ewangelisty, który był jednym z siedmiu, i zatrzymaliśmy się u niego. A miał on cztery córki, dziewice, które prorokowały. Kiedy tam mieszkaliśmy przez wiele dni, przyszedł z Judei pewien prorok, imieniem Agabos. Przybył do nas, wziął pas Pawła, związał sobie ręce i nogi i powiedział:

— To mówi Duch Święty: Tak Żydzi zwiążą w Jerozolimie i wydadzą w ręce pogan człowieka, do którego należy ten pas. Gdy to usłyszeliśmy, prosiliśmy my i miejscowi bracia, aby nie szedł do Jerozolimy. Wtedy Paweł odpowiedział:

— Co czynicie, płacząc i rozdzierając mi serce? Ja bowiem dla imienia Pana Jezusa jestem gotowy nie tylko dać się związać, ale i umrzeć w Jerozolimie.

A gdy nie dał się przekonać, ustąpiliśmy, mówiąc:

— Niech się stanie wola Pana.

W Jerozolimie

Po upływie tych dni wzięliśmy swoje rzeczy i ruszyliśmy do Jerozolimy. Szli z nami niektórzy uczniowie z Cezarei, prowadząc niejakiego Mnazona Cypryjczyka, starego ucznia, u którego mieliśmy się zatrzymać. A gdy przybyliśmy do Jerozolimy, bracia przyjęli nas z radością.

Wysiłki Pawła w celu uspokojenia judeochrześcijan

Nazajutrz Paweł poszedł z nami do Jakuba, gdzie zebrali się wszyscy starsi. Powitawszy ich, opowiedział im szczegółowo, czego Bóg dokonał wśród pogan przez jego posługę. Gdy to usłyszeli, chwalili Pana i powiedzieli:

— Widzisz, bracie, ile tysięcy Żydów uwierzyło, a wszyscy gorliwie trzymają się prawa. Lecz o tobie słyszeli, że odwodzisz od Mojżesza wszystkich Żydów, którzy są wśród pogan, mówiąc, że nie mają obrzezywać dzieci ani żyć według swoich zwyczajów. Cóż więc czynić? Z pewnością zejdzie się lud, bo usłyszają, że przybyłeś. Zrób zatem to, co ci mówimy. Mamy tu czterech mężczyzn, którzy złożyli ślub. Weź ich ze sobą, poddaj się wraz z nimi oczyszczeniu i pokryj za nich koszty, aby mogli ostrzyc głowy. Wtedy wszyscy poznają, że w tym, co o tobie słyszeli, nie ma nic z prawdy, ale że i ty sam postępujesz porządnie, przestrzegając prawa. A co do pogan, którzy

uwierzyli, napisaliśmy, postanawiając, aby niczego takiego nie zachowywali, tylko żeby się wystrzegali tego, co ofiarowane bożkom, i krwi, i tego, co uduszone, i nierządu.

Wtedy Paweł wziął ze sobą tych mężczyzn, a następnego dnia poddał się razem z nimi oczyszczeniu i wszedł do świątyni, zgłaszając wypełnienie dni oczyszczenia, aż za każdego z nich złożona zostanie ofiara.

Rozruchy w Jerozolimie i uwięzienie Pawła

Kiedy zaś te siedem dni dobiegało końca, zobaczyli go w świątyni Żydzi z Azji, podburzyli tłum i rzucili się na niego, wołając:

— Mężowie Izraelici, pomóżcie! To jest człowiek, który wszędzie wszystkich naucza przeciwko ludowi i prawu, i temu miejscu, a nadto jeszcze i Greków wprowadził do świątyni i splugawił to święte miejsce.

Przedtem bowiem widzieli z nim w mieście Trofima z Efezu i sądzili, że Paweł wprowadził go do świątyni. I poruszyło się całe miasto, i zbiegł się lud. A schwytawszy Pawła, wyciągnęli go ze świątyni i natychmiast zamknęto drzwi. A gdy usiłowali go zabić, dano znać dowódcy oddziału, że cała Jerozolima jest wzburzona. Natychmiast wziął żołnierzy i setników i zbiegł do nich na dół. A kiedy zobaczyli dowódcę i żołnierzy, przestali bić Pawła. Wtedy dowódca zbliżył się, zatrzymał go, kazał związać dwoma łańcuchami i wypytywał, kim jest i co zrobił. I jedni z tłumy krzyczeli tak, a drudzy inaczej. A gdy z powodu zgłębku nie mógł dowiedzieć się niczego pewnego, rozkazał zaprowadzić go do twierdzy. Kiedy znalazł się na schodach,

doszło do tego, że żołnierze musieli go nieść z powodu naporu tłumu. Wielki tłum bowiem szedł za nim, wołając:

— Zgładź go!

A gdy Paweł miał być wprowadzony do twierdzy, zapytał dowódcę:

— Czy wolno mi coś do ciebie powiedzieć?

A on odpowiedział:

— Mówisz po grecku? Czy nie jesteś tym Egipcjaninem, który przed tymi dniami wznicił rozruchy i wyprowadził na pustynię cztery tysiące zabójców?

A Paweł powiedział:

— Jestem Żydem z Tarsu, obywatelem znacznego miasta w Cylicji. Dlatego proszę cię, pozwól mi przemówić do ludu.

Gdy pozwolił, Paweł, stojąc na schodach, dał ręką znak ludowi, a gdy nastała wielka cisza, przemówił po hebrajsku:

Mowa Pawła do Żydów

— Mężowie bracia i ojcowie, słuchajcie mojej obrony, jaką teraz do was kieruję.

Gdy usłyszeli, że mówił do nich po hebrajsku, jeszcze bardziej się uciszeli. A on powiedział:

— Jestem Żydem, urodzonym w Tarsie w Cylicji, lecz wychowanym w tym mieście, u stóp Gamaliela, starannie wykształconym w prawie ojczystym i byłem gorliwym względem Boga jak i wy wszyscy dzisiaj. Prześladowałem tę drogę aż na śmierć, wiążąc i wtrącając do więzienia zarówno mężczyzn, jak i kobiety, czego mi świadkiem jest najwyższy kapłan oraz wszyscy starsi. Od nich też otrzymałem listy do braci i pojechałem do Damaszku, aby tych, którzy tam byli,

przyprowadzić związanych do Jerozolimy, żeby zostali ukarani. A gdy byłem w drodze i zbliżałem się do Damaszku około południa, nagle ogarnęła mnie wielka światłość z nieba. I upadłem na ziemię, i usłyszałem głos, który mówił do mnie: „Saulu, Saulu, dlaczego mnie prześladujesz?” A ja odpowiedziałem: „Kim jesteś, Panie?” I powiedział do mnie: „Ja jestem Jezus z Nazaretu, którego ty prześladujesz”. A ci, którzy byli ze mną, wprawdzie widzieli światłość i przestraszyli się, ale głosu tego, który do mnie mówił, nie słyszeli. Zapytałem: „Co mam robić, Panie?” A Pan powiedział do mnie: „Wstań i idź do Damaszku, a tam ci powiedzą o wszystkim, co postanowiono, abyś uczynił”. A ponieważ zaniewidziałem z powodu blasku tej światłości, przyszedłem do Damaszku prowadzony za rękę przez tych, którzy byli ze mną. Tam niejaki Ananiasz, człowiek pobożny według prawa, mający dobre świadectwo u wszystkich Żydów, którzy tam mieszkali, przyszedł, podszedł do mnie i powiedział: „Bracie Saulu, przejrzyj!” I w tej chwili spojrzałem na niego. A on powiedział: „Bóg naszych ojców wybrał cię, żebyś poznał jego wolę, oglądał Sprawiedliwego i słuchał głosu z jego ust. Będiesz mu bowiem wobec wszystkich ludzi świadkiem tego, co widziałeś i słyszałeś. Dlaczego teraz zwlekasz? Wstań, ochrzczij się i obmyj swoje grzechy, wzywając imienia Pana”. A gdy wróciłem do Jerozolimy i modliłem się w świątyni, wpadłem w zachwycenie. I widziałem go, jak mówił do mnie: „Pospiesz się i wyjdź szybko z Jerozolimy, ponieważ nie przyjmą twego świadectwa o mnie”. A ja odpowiedziałem: „Panie, oni wiedzą, że wtrącałem do więzienia i biczowałem w synagogach tych, którzy w ciebie wierzyli. A kiedy przelewano krew Szczepana, twójgo świadka, ja też byłem przy tym i zgodziłem się na jego zabicie, i

pilnowałem szat tych, którzy go zabili”. I powiedział mi: „Idź, bo ja cię pošlę daleko, do pogan”.

Paweł ujawnia swoje obywatelstwo rzymskie

Słuchali go aż do tego słowa, potem podnieśli swój głos, mówiąc:

— Zgładź z ziemi takiego człowieka, bo nie godzi się, żeby żył! A gdy oni krzyczeli, rozrzucali szaty i ciskali proch w powietrze, dowódca rozkazał go zaprowadzić do twierdzy i polecił przesłuchać go z zastosowaniem biczowania, żeby się dowiedzieć, dlaczego tak przeciwko niemu krzyczano. A gdy go związano, aby go ubiczować, Paweł powiedział do setnika, który stał obok:

— Czy wolno wam biczować Rzymianina i to bez sądu? Kiedy setnik to usłyszał, podszedł do dowódcy i powiedział mu:

— Uważaj, co robisz, bo ten człowiek jest Rzymianinem.

Dowódca podszedł i zapytał go:

— Powiedz mi, czy ty jesteś Rzymianinem?

A on odpowiedział:

— Tak.

I powiedział dowódca:

— Ja kupiłem to obywatelstwo za wielką sumę.

Paweł zaś rzekł:

— A ja mam je od urodzenia.

I natychmiast odstąpili od niego ci, którzy mieli go przesłuchać. Nawet i dowódca przestraszył się, kiedy się dowiedział, że jest Rzymianinem, a on kazał go związać.

Obrona Pawła przed Radą

A nazajutrz, chcąc się dokładnie dowiedzieć, o co Żydzi go oskarżali, uwolnił go z więzów i rozkazał zebrać się naczelnym kapłanom i całej Radzie, przyprowadził Pawła i stawiał go przed nimi. Paweł, patrząc uważnie na Radę, powiedział:

— Mężowie bracia, aż do dzisiejszego dnia żyłem przed Bogiem z zupełnie czystym sumieniem.

Lecz Ananiasz, najwyższy kapłan, rozkazał tym, którzy przy nim stali, uderzyć go w twarz. Wtedy Paweł powiedział do niego:

— Uderzy cię Bóg, ściano pobielana! Zasiadłeś, aby mnie sądzić według prawa, a każesz mnie bić wbrew prawu?

Ci zaś, którzy tam stali, powiedzieli:

— Złorzeczysz najwyższemu kapłanowi Boga?

Paweł odpowiedział:

— Nie wiedziałem, bracia, że to najwyższy kapłan.

Jest bowiem napisane: „Przełożonemu twego ludu nie będziesz złorzeczyć”. A Paweł, poznawszy, że jedna część składa się z saduceuszy, a druga z faryzeuszy, zawołał do Rady:

— Mężowie bracia, jestem faryzeuszem, synem faryzeusza.

Sądzą mnie dziś z powodu nadziei i zmartwychwstania umarłych.

Gdy to powiedział, powstał spór między faryzeuszami a saduceuszami i doszło do rozdwojenia wśród gromady zebranych. Saduceusze bowiem mówią, że nie ma zmartwychwstania ani anioła, ani ducha, a faryzeusze wyznają jedno i drugie. I wszczął się wielki krzyk, a uczeni w Piśmie ze stronnictwa faryzeuszy zerwali się i zaczęli się spierać, mówiąc:

— Niczego złego nie znajdujemy w tym człowieku. Jeśli mu coś powiedział duch albo anioł, to nie walczmy z Bogiem.

A gdy doszło do wielkiego wzburzenia, dowódca, obawiając się, aby Pawła nie rozszarpali, rozkazał żołnierzom zejść, wyrwać go spośród nich i zaprowadzić do twierdzy. A następnej nocy Pan stanął przy nim i powiedział:

— Bądź dobrej myśli, Pawle! Tak bowiem, jak świadczyłeś o mnie w Jerozolimie, musisz świadczyć również w Rzymie.

Sprzysiężenie Żydów przeciwko Pawłowi

Kiedy nastał dzień, niektórzy spośród Żydów zebrali się i zobowiązali się przysięgą, że nie będą jeść ani pić, dopóki nie zabiją Pawła. A tych, którzy przystąpili do tego sprzysiężenia, było ponad czterdziestu. Przyszli oni do naczelnych kapłanów i starszych i powiedzieli:

— Związaliśmy się przysięgą, że nie weźmiemy nic do ust, dopóki nie zabijemy Pawła. Dlatego teraz wy razem z Radą dajcie znać dowódcy, żeby go jutro do was przyprowadził pod pozorem dokładniejszego zbadania jego sprawy, a my jesteśmy gotowi go zabić, zanim dojdzie.

A gdy siostrzeniec Pawła usłyszał o tej zasadzce, przybył, wszedł do twierdzy i powiadomił o tym Pawła. Wtedy Paweł przywołał jednego z setników i powiedział:

— Zaprowadź tego młodzieńca do dowódcy, bo ma mu coś do powiedzenia.

Wziął go więc ze sobą, zaprowadził go do dowódcy i powiedział:

— Więzień Paweł przywołał mnie i poprosił, abym przyprowadził do ciebie tego młodzieńca, który ma ci coś do powiedzenia.

Dowódca wziął go za rękę, odszedł z nim na bok i zapytał:

— O czym to masz mi powiedzieć?

A on odpowiedział:

— Żydzi postanowili cię prosić, żebyś jutro zaprowadził Pawła przed Radę pod pozorem dokładniejszego zbadania jego sprawy. Lecz nie ulegnij ich namowie, bo czyha na niego ponad czterdziestu mężczyzn, którzy związali się przysięgą, że nie będą jeść ani pić, dopóki go nie zabiją. Są już w pogotowiu, czekając na twoje pozwolenie.

Wtedy dowódca odesłał młodzieńca, przykazując, aby nikomu nie mówił, że go o tym powiadomił.

Paweł w Cezarei

Przywoławszy dwóch setników, powiedział:

— Przygotujcie do wymarszu do Cezarei na godzinę trzecią w nocy dwustu żołnierzy, siedemdziesięciu jeźdźców i dwustu oszczepników.

Kazał też przygotować zwierzęta juczne, aby wsadzić na nie Pawła i bezpiecznie doprowadzić go do namiestnika Feliksa. Napisał też list tej treści:

„Klaudiusz Lizjasz najdostojniejszemu namiestnikowi Feliksowi przesyła pozdrowienia. Człowieka tego schwytali Żydzi, a gdy go mieli zabić, nadbiegłem z oddziałem i uratowałem go, dowiedziawszy się, że jest Rzymianinem. A chcąc wiedzieć, z jakiej przyczyny go oskarżają, zaprowadziłem go przed ich Radę i stwierdziłem, że oskarżają go o jakieś sporne kwestie dotyczące ich prawa i że nie ma żadnej winy, dla której zasługiwałby na śmierć lub więzienie. A gdy mi powiedziano o zasadzce, którą na niego przygotowali Żydzi, natychmiast wysłałem go do ciebie, a jego oskarżycielom

nakazałem, żeby przed tobą stawiali zarzuty wobec niego. Bądź zdrów!”

Żołnierze zabrali więc Pawła zgodnie z rozkazem i zaprowadzili go nocą do Antipatris. A nazajutrz zostawili jeźdźców, aby jechali z nim dalej, a sami wrócili do twierdzy. Tamci przyjechali do Cezarei, oddali list namiestnikowi i stawili przed nim Pawła. A namiestnik po przeczytaniu listu zapytał go, z jakiej prowincji pochodzi. Kiedy dowiedział się, że z Cylicji, powiedział:

— Przesłucham cię, gdy przybędą twoi oskarżyciele.
I rozkazał strzec go w ratuszu Heroda.

Skarga Żydów przed namiestnikiem Feliksem

Po pięciu dniach przybył najwyższy kapłan Ananiasz wraz ze starszymi i z retorem, niejakim Tertullosem. Wnieśli oni przed namiestnika oskarżenie przeciwko Pawłowi. A gdy go wezwano, Tertullos rozpoczął mowę oskarżycielską:

— Ponieważ dzięki tobie cieszymy się pełnym pokojem i dzięki twojej przeczności nasz naród doświadcza wiele dobrego, przyznajemy to zawsze i wszędzie, dostojny Feliksie, z wielką wdzięcznością. Aby cię jednak dłużej nie zatrzymywać, proszę, abyś nas w swej łaskawości przez chwilę posłuchał. Stwierdziliśmy, że ten człowiek jest jak zaraza, wzbudza niepokoje wśród wszystkich Żydów na całym świecie i jest dowódcą sekty nazarejczyków. Usiłował on też zbezcześcić świątynię. Schwytaliśmy go więc i chcieliśmy osądzić według naszego prawa. Lecz dowódca Lizjasz przybył i wyrwał go przemocą z naszych rąk, nakazując jego oskarżycielom udać się

do ciebie. Gdy go przesłuchasz, sam będziesz mógł dowiedzieć się od niego wszystkiego, o co go oskarżamy.

Również Żydzi to potwierdzili, oświadczając, że tak się rzeczy mają. Kiedy namiestnik dał znak, aby mówić, Paweł powiedział: — Wiedząc, że od wielu lat jesteś sędzią tego narodu, tym chętniej zdam sprawę z tego, co mnie dotyczy. Możesz sprawdzić, że nie upłynęło więcej niż dwanaście dni, odkąd przybyłem do Jerozolimy, aby wielbić Boga. I nie znaleźli mnie w świątyni rozprawiającego z kimkolwiek ani podburzającego lud czy to w synagogach, czy w mieście, ani też nie mogą dowieść tego, o co mnie oskarżają. Wyznaję jednak przed tobą, że według drogi, którą oni uważają za herezję, służę Bogu moich ojców, wierząc wszystkiemu, co jest napisane w Prawie i u Proroków, mając nadzieję w Bogu, że będzie zmartwychwstanie, którego i oni oczekują, zarówno sprawiedliwych, jak i niesprawiedliwych. I sam się usilnie staram, aby zawsze mieć sumienie bez skazy wobec Boga i ludzi. A po wielu latach przybyłem, aby złożyć jałmużny i ofiary memu narodowi. Wtedy pewni Żydzi z Azji spotkali mnie oczyszczonego w świątyni, bez tłumy i zgiełku. Oni powinni tu stanąć przed tobą i oskarżać, jeżeli mają coś przeciwko mnie. Albo niech ci tutaj sami powiedzą, czy znaleźli we mnie jakąś nieprawość, gdy stanąłem przed Radą, chyba jedynie to, że stojąc wśród nich, zawołałem: „Sądzicie mnie dziś z powodu zmartwychwstania umarłych”.

Feliks odkłada sprawę

Kiedy Feliks to usłyszał, znając dokładniej tę drogę, odroczył ich sprawę, mówiąc:

— Rozpatrzę waszą sprawę, kiedy tu przyjedzie dowódca Lizjasz.

I rozkazał setnikowi pilnować Pawła, zastosować ulgi i nie zabraniać żadnemu z jego przyjaciół posługiwać mu czy go odwiedzać. A po kilku dniach przyjechał Feliks ze swoją żoną Druzyllą, która była Żydówką. Kazał zawołać Pawła i słuchał go, jak mówił o wierze w Chrystusa. A gdy on rozprawiał o sprawiedliwości, powściągliwości i przyszłym sądzie, Feliks przestraszył się i powiedział:

— Teraz już odejdz. Kiedy znajdę czas, każę cię zawołać. Spodziewał się przy tym, że dostanie od Pawła pieniądze za to, że go wypuści, dlatego też częściej wzywał go do siebie na rozmowę. A po dwóch latach następcą Feliksa został Porcjusz Festus. Feliks, chcąc sobie zjednać życzliwość Żydów, zostawił Pawła w więzieniu.

Sprawa Pawła przed Festusem

Kiedy Festus przybył do prowincji, po trzech dniach udał się z Cezarei do Jerozolimy. Najwyższy kapłan i znamienici Żydzi wnieśli przed nim przeciwko Pawłowi skargę i prosili go, aby okazał im w jego sprawie przychylność i kazał przyprowadzić go do Jerozolimy. Przygotowali bowiem zasadzkę, aby go zabić w drodze. Lecz Festus odpowiedział, że Paweł znajduje się pod strażą w Cezarei i że on sam wkrótce tam pojedzie. I powiedział:

— Niech ci z was, którzy mogą, pojadą ze mną, a jeśli ten człowiek popełnił coś złego, niech go oskarżają.

A gdy spędził u nich nie więcej niż dziesięć dni, udał się do Cezarei. Nazajutrz zasiadł na krześle sędziowskim i kazał

przyprowadzić Pawła. Kiedy ten przyszedł, otoczyli go Żydzi, którzy przybyli z Jerozolimy, i wytoczyli przeciwko Pawłowi wiele ciężkich oskarżeń, których nie mogli udowodnić. On zaś bronił się:

— Nie zawiniłem w niczym ani przeciwko prawu żydowskiemu, ani przeciwko świątyni, ani przeciwko cesarzowi.

Lecz Festus, chcąc sobie zjednać przychyłność Żydów, odpowiedział Pawłowi:

— Czy chcesz pojechać do Jerozolimy i tam być przede mną sądzony w tej sprawie?

Wtedy Paweł powiedział:

— Stoję przed sądem cesarskim, gdzie należy mnie sądzić. Żydom nie wyrządziłem żadnej krzywdy, o czym ty sam dobrze wiesz. Bo jeśli w czymś zawiniłem i popełniłem coś, co zasługuje na śmierć, nie wzbraniam się umrzeć. Lecz jeśli nie ma nic w tym, o co mnie oskarżają, nikt nie może mnie im wydać. Odwołuję się do cesarza.

Wtedy Festus porozumiał się z Radą i odpowiedział:

— Odwołałeś się do cesarza? Do cesarza pójdziesz.

Agryppa i Berenika u Festusa

A po upływie kilku dni przyjechali do Cezarei król Agryppa i Berenike, aby powitać Festusa. A kiedy przebywali tam wiele dni, Festus przedstawił królowi sprawę Pawła, mówiąc:

— Feliks pozostawił w więzieniu pewnego człowieka, przeciwko któremu, gdy byłem w Jerozolimie, naczelnicy kapłani i starsi żydowscy wnieśli skargę, żądając dla niego wyroku skazującego. Odpowiedziałem im, że Rzymianie nie mają zwyczaju wydawać człowieka na stracenie, zanim oskarżony nie

stanie wobec oskarżycieli i nie będzie miał możliwości odpowiedzieć na zarzuty. Gdy się tu zebrali, nazajutrz, bez żadnej zwłoki zasiadłem na krześle sędziowskim i kazałem przyprowadzić tego człowieka. Stanęli przeciw niemu jego oskarżyciele, ale nie wnieśli żadnej skargi z tych, których się spodziewałem. Wiedli z nim tylko jakieś spory o ich zabobony i o jakiegoś zmarłego Jezusa, o którym Paweł twierdzi, że żyje. Będąc niepewnym co do tego sporu, zapytałem, czy chciałby udać się do Jerozolimy i tam być sądzony w tych sprawach. Lecz ponieważ Paweł odwołał się, by go zatrzymać do rozpatrzenia sprawy przez Augusta, rozkazałem go strzec, dopóki go nie odeślę do cesarza.

Wtedy Agryppa powiedział do Festusa:

— Ja również chciałbym posłuchać tego człowieka.

A on odpowiedział:

— Jutro go usłyszysz.

Gdy nazajutrz Agryppa i Berenike przybyli z wielką okazałością i weszli do sali rozpraw z dowódcami i najznakomitszymi obywatelami miasta, na rozkaz Festusa wprowadzono Pawła. Po czym Festus przemówił:

— Królu Agryppo i wszyscy tu obecni mężowie! Widzicie tego, o którego mnie prosił cały lud żydowski zarówno w Jerozolimie, jak i tutaj, wołając, że nie powinien on dłużej żyć. Lecz ja stwierdziłem, że nie popełnił niczego, co zasługuje na śmierć. A ponieważ on sam odwołał się do Augusta, postanowiłem go odesłać. Nie mogę jednak o nim napisać memu panu nic pewnego. Dlatego kazałem go stawić przed wami, a zwłaszcza przed tobą, królu Agryppo, abym po przesłuchaniu miał co napisać. Bo wydaje mi się nierozsądne posyłać więźnia bez podania stawianych mu zarzutów.

Paweł przemawia przed królem Agryppa

Wtedy Agryppa powiedział do Pawła:

— Wolno ci mówić we własnej obronie.

Wówczas Paweł, wyciągnąwszy rękę, zaczął się bronić:

— Królu Agryppo, uważam to za szczęście, że mam dziś bronić się wobec ciebie przed wszystkim, o co mnie oskarżają Żydzi. Zwłaszcza że jesteś obeznany ze wszystkimi zwyczajami i sporami, które są między Żydami. Dlatego proszę cię, żebyś mnie cierpliwie wysłuchał. Wszyscy Żydzi znają moje życie od młodości, jak je wiodłem od początku wśród mego narodu w Jerozolimie. Znają mnie od dawna – gdyby chcieli zaświadczyć – że żyłem według zasad najsurowszego stronnictwa naszej religii jako faryzeusz. A teraz stoję przed sądem z powodu nadziei spełnienia obietnicy danej ojcom przez Boga, której spełnienia ma nadzieję doczekać dwanaście naszych pokoleń, służąc Bogu ustawicznie dniem i nocą. Z powodu tej nadziei, królu Agryppo, oskarżają mnie Żydzi. Dlaczego uważacie za rzecz nie do wiary, że Bóg wskrzesza umarłych? Wprawdzie mnie samemu wydawało się, że powinienem wiele czynić przeciw imieniu Jezusa z Nazaretu. Tak też czyniłem w Jerozolimie, gdzie wielu świętych wtrącałem do więzienia, wzięwszy upoważnienie od naczelnych kapłanów, a kiedy skazywano ich na śmierć, głosowałem przeciwko nim, a po wszystkich synagogach często ich karząc, zmuszałem do bluźnierstwa. Występując przeciwko nim z wielką wściekłością, prześladowałem ich nawet po obcych miastach. Tak jechałem do Damaszkum, mając upoważnienie i zlecenie od naczelnych kapłanów. W południe, będąc w drodze, ujrzałem, o królu, światłość z nieba jaśniejszą niż słońce, która oświeciła mnie i tych, którzy jechali ze mną. A gdy wszyscy upadliśmy na

ziemię, usłyszałem głos mówiący do mnie po hebrajsku: „Saulu, Saulu, dlaczego mnie prześladujesz? Trudno ci przeciw ościeniowi wierząć”. A ja zapytałem: „Kim jesteś, Panie?” A on odpowiedział: „Ja jestem Jezus, którego ty prześladujesz. Ale podnieś się i stań na nogi, bo ukazałem się tobie, żeby ustanowić cię sługą i świadkiem zarówno tych rzeczy, które widziałeś, jak i innych, w których ci się objawię. Wybawię cię od tego ludu i od pogan, do których cię teraz posyłam, dla otworzenia ich oczu, aby odwrócić ich od ciemności do światła, od mocy szatana do Boga, aby otrzymali przebaczenie grzechów i dziedzictwo między uświęconymi przez wiarę we mnie”. Dlatego też, o królu Agryppo, nie byłem nieposłuszny temu niebieskiemu widzeniu. Ale głosiłem najpierw tym, którzy są w Damaszku, w Jerozolimie, w całej Judei, i poganom, żeby pokutowali i nawrócili się do Boga, i spełniali uczynki godne pokuty. Z tego powodu Żydzi schwytali mnie w świątyni i chcieli zabić. Ale dzięki pomocy Boga żyję do dzisiaj, dając świadectwo małym i wielkim, nic nie mówiąc oprócz tego, co powiedzieli prorocy i Mojżesz, że nastąpi, że Chrystus ma cierpieć, jako pierwszy zmartwychwstać i zwiastować światłość temu ludowi i poganom.

Gdy on to powiedział w swojej obronie, Festus odezwał się donośnym głosem:

— Jesteś szalony, Pawle! Wielka uczoność doprowadza cię do szaleństwa.

Ale on odpowiedział:

— Nie jestem szalony, dostojny Festusie, ale głoszę słowa prawdy i rozsądku. Król bowiem, przed którym śmiało mówię, wie o tych sprawach, gdyż jestem przekonany, że nic z tych rzeczy nie jest przed nim ukryte, ponieważ nie działa się to w

jakimś zakątku. Czy wierzysz, królu Agryppo, prorokom?
Wiem, że wierzysz.

Wtedy Agryppa powiedział do Pawła:

— Niemal przekonałeś mnie, żebym został chrześcijaninem.

Ale Paweł powiedział:

— Dałby Bóg, abyś i niemal, i całkowicie nie tylko ty, ale i wszyscy, którzy mnie dziś słuchają, stali się takimi, jakim ja jestem, z wyjątkiem tych więzów.

A gdy to powiedział, wstał król, namiestnik, Berenike i ci, którzy z nimi zasiadali. Kiedy się oddalili, rozmawiali między sobą:

— Ten człowiek nie czyni nic, co zasługiwałoby na śmierć lub więzienie.

Agryppa zaś powiedział do Festusa:

— Można by zwolnić tego człowieka, gdyby nie odwołał się do cesarza.

Podróż Pawła do Rzymu

A gdy postanowiono, że mamy płynąć do Italii, oddano Pawła i innych więźniów setnikowi, imieniem Juliusz, z oddziału Augusta. Wsiedliśmy na statek adramyteński, który miał płynąć wzdłuż wybrzeża Azji, i odbiliśmy od brzegu. Był też z nami Arystarch, Macedończyk z Tesaloniki. Następnego dnia przyплыliśmy do Sydonu, gdzie Juliusz, który życzliwie odnosił się do Pawła, pozwolił mu iść do przyjaciół, aby doznał pokrzepienia. A wyruszywszy stamtąd, płynęliśmy pod osłoną Cypru, dlatego że wiatry były przeciwne. Przeplłynęliśmy morze na wysokości Cylicji i Pamfilii i przybyliśmy do Miry w Licji. Tam setnik znalazł statek aleksandryjski płynący do Italii i

umieścił nas na nim. A gdy przez wiele dni płynęliśmy wolno i dotarliśmy zaledwie na wysokość Knidos, ponieważ wiatr nam nie pozwalał, popłynęliśmy wzdłuż Krety obok Salmone. A płynąc z trudem wzdłuż jej brzegów, dotarliśmy do pewnego miejsca zwanego Piękne Porty, blisko którego było miasto Lasaia.

Burza i rozbicie okrętu

Gdy upłynęło wiele czasu i żegluga stała się niebezpieczna, bo minął już post, Paweł ich przestrzegał:

— Panowie, widzę, że żegluga będzie związana z krzywdą i wielką szkodą nie tylko ładunkowi i statkowi, ale i naszemu życiu.

Setnik jednak bardziej ufał sternikowi i właścicielowi statku niż temu, co mówił Paweł. A ponieważ żaden port nie nadawał się do prezimowania, większość postanowiła stamtąd odpłynąć, dostać się jakoś na prezimowanie do portu Feniks na Krecie, otwartego na południowo-zachodnią i północno-zachodnią stronę. A gdy powiał wiatr z południa, sądzili, że zamiar doprowadzą do skutku, i odbili od brzegu, i popłynęli wzdłuż Krety. Lecz niedługo potem uderzył na nią gwałtowny wiatr, zwany Eurokludon. Kiedy statek został porwany i nie mógł stawić czoła wiatrowi, puściliśmy go z wiatrem i pozwoliliśmy się unosić. Gdy płynęliśmy wzdłuż pewnej wysepki, zwanej Klauda, z trudem zdołaliśmy uchwycić łódź ratunkową. Po wyciągnięciu jej przepasali statek, używając sprzętu pomocniczego. Z obawy, żeby nie wpaść na płyciznę, opuścili żagle i tak ich niosło. Ponieważ miotła nami gwałtowna burza, nazajutrz wyrzucili ładunek. A trzeciego dnia własnymi rękami

wyrzuciliśmy osprzęt statku. Lecz kiedy przez wiele dni nie pokazało się ani słońce, ani gwiazdy, a niemała nawałnica napierała, znikła już wszelka nadzieja naszego ocalenia. Gdy ludzie już długo nic nie jedli, Paweł stanął pośród nich i powiedział:

— Panowie, trzeba było mnie posłuchać i nie odpływać od Krety, a tak uniknęlibyście straty i szkody. Lecz teraz zachęcam was, abyście byli dobrej myśli, bo nikt z was nie zginie, tylko statek. Tej nocy bowiem stanął przy mnie anioł Boga, do którego należę i któremu służę, i powiedział: „Nie bój się, Pawle, musisz stanąć przed cesarzem, a oto Bóg darował ci wszystkich, którzy z tobą płyną”. Dlatego bądźcie dobrej myśli, panowie, bo wierzę Bogu, że będzie tak, jak mi powiedziano. Musimy jednak być wyrzuceni na jakąś wyspę.

A gdy nadeszła czternasta noc, a nas rzucało po Adriatyku, około północy zdawało się żeglarzom, że zbliżają się do jakiegoś lądu. Wtedy spuścili sondę i stwierdzili dwadzieścia sążni.

Popłynąwszy nieco dalej, znowu spuścili sondę i stwierdzili piętnaście sążni. Bojąc się, abyśmy nie wpadli na skały, zrzucili z rufy cztery kotwice i z upragnieniem oczekiwali świtu. A gdy żeglarze postanowili uciec ze statku, spuścili łódź ratunkową pod pozorem zrzucenia kotwic z dziobu statku, Paweł powiedział do setnika i żołnierzy:

— Jeśli ci nie zostaną na statku, nie będziecie mogli zostać ocaleni.

Wtedy żołnierze odcięli liny od łodzi ratunkowej i pozwolili jej spaść. Kiedy zaczynało świtać, Paweł zachęcał wszystkich do posiłku:

— Dziś już czternasty dzień, jak trwacie w oczekiwaniu bez posiłku, nic nie jedząc. Dlatego proszę was, abyście się posilili,

bo to przyczyni się do waszego ocalenia, gdyż żadnemu z was włos z głowy nie spadnie.

A to powiedziawszy, wziął chleb i podziękował Bogu wobec wszystkich, a gdy złamał, zaczął jeść. Wtedy wszyscy nabrali otuchy i posilili się. A nas wszystkich na statku było dwieście siedemdziesiąt sześć dusz. Kiedy się najedli, odciążyli statek, wyrzucając zboże do morza. Gdy nastał dzień, nie rozpoznali lądu, jednak zobaczyli jakąś zatokę o płaskim wybrzeżu, do którego postanowili, jeśli będzie można, przybić statkiem. Wyciągnawszy więc kotwice, puścili się na morze. Poluzowali wiązania sterowe, ustawili przedni żagiel pod wiatr i zmierzali do brzegu. Wpadli jednak na mieliznę utworzoną między dwoma prądami i osiedli ze statkiem. Dziób statku się zarył, ale rufa zaczęła się rozbijać pod naporem fal. Wtedy żołnierze postanowili, że zabiją więźniów, aby żaden z nich nie odpłynął i nie uciekł. Lecz setnik, chcąc ocalić Pawła, powstrzymał ich od tego zamiaru. Potem rozkazał, aby ci, którzy umieją pływać, skoczyli pierwsi do morza i wyszli na brzeg, pozostali zaś na deskach lub częściach statku. I w ten sposób wszyscy cało wyszli na ląd.

Paweł na Malcie

Po ocaleniu dowiedzieli się, że ta wyspa nazywa się Melita. A barbarzyńcy okazali nam niezwykłą życzliwość. Rozpalili bowiem ognisko i przyjęli nas, bo padał deszcz i było zimno. A gdy Paweł nazbierał naręcze chrustu i nałożył na ogień, na skutek gorąca wypełzła żmija i uczepiła się jego ręki. Kiedy barbarzyńcy zobaczyli gada wiszącego u jego ręki, mówili między sobą:

— Ten człowiek na pewno jest mordercą, bo choć wyszedł cało z morza, zemsta nie pozwala mu żyć.

Lecz on strząsnął gada w ogień i nie doznał nic złego. A oni oczekiwali, że spuchnie albo nagle padnie martwy. Lecz gdy długo czekali i widzieli, że nic złego mu się nie stało, zmienili zdanie i mówili, że jest bogiem. W pobliżu tego miejsca znajdowały się posiadłości naczelnika wyspy, imieniem Publiusz, który nas przyjął i przez trzy dni po przyjacielsku gościł. A ojciec Publiusza leżał, bo miał gorączkę i czerwonkę. Paweł poszedł do niego i modlił się, a położywszy na nim ręce, uzdrowił go. Po tym wydarzeniu przychodzili również inni chorzy z wyspy i byli uzdrawiani. Okazali nam oni wielki szacunek, a gdy mieliśmy odpływać, dali wszystko, co nam było potrzebne.

Dalsza podróż do Rzymu

Po trzech miesiącach odpłynęliśmy na statku aleksandryjskim z godłem Kastora i Polluksa, który przezimował na tej wyspie. Przybywszy do Syrakuz, pozostaliśmy tam trzy dni. Stamtąd, płynąc łukiem, dotarliśmy do Regium. Po upływie jednego dnia, gdy powiał wiatr południowy, nazajutrz przypłynęliśmy do Puteoli. Tam spotkaliśmy braci, którzy nas uprosili, żebyśmy pozostali u nich siedem dni. I tak udaliśmy się do Rzymu. Tamtejsi bracia, gdy usłyszeli o nas, wyszli nam naprzeciw aż do Forum Appiusza i do Trzech Gospód. Kiedy Paweł ich zobaczył, podziękował Bogu i nabrał otuchy. A gdy przybyliśmy do Rzymu, setnik oddał więźniów dowódcy wojska, ale Pawłowi pozwolono mieszkać osobno z żołnierzem, który go pilnował.

Paweł przed Żydami w Rzymie

Po trzech dniach Paweł zaprosił przywódców żydowskich. Kiedy się zeszli, powiedział do nich:

— Mężowie bracia, nic nie uczyniłem przeciwko ludowi i zwyczajom ojcystym, a jednak zostałem wydany w Jerozolimie jako więzień w ręce Rzymian, którzy po przesłuchaniu chcieli mnie wypuścić, bo nie było we mnie nic zasługującego na śmierć. Lecz gdy Żydzi się temu sprzeciwiali, musiałem odwołać się do cesarza, nie chcąc jednak w czymkolwiek oskarżać mego narodu. Dlatego też zaprosiłem was, aby się z wami zobaczyć i porozmawiać, bo z powodu nadziei Izraela jestem związany tym łańcuchem.

Lecz oni powiedzieli do niego:

— Nie otrzymaliśmy z Judei żadnych listów o tobie ani żaden z przybyłych braci nie oznajmił, ani nie mówił o tobie nic złego. Pragniemy jednak od ciebie usłyszeć, co myślisz, bo wiemy o tym stronnictwie, że wszędzie mówią przeciwko niemu.

Wyznaczyli mu dzień i przyszło wielu do niego do kwatery, a on od rana do wieczora przytaczał im świadectwa o królestwie Bożym i przekonywał o Jezusie na podstawie Prawa Mojżesza i Proroków. I niektórzy uwierzyli temu, co mówił, a inni nie uwierzyli. Poróżnieni ze sobą rozeszli się, gdy Paweł powiedział to jedno:

— Słusznie Duch Święty powiedział przez proroka Izajasza do naszych ojców: „Idź do tego ludu i mów: Słuchając, będziecie słyszeć, ale nie zrozumiecie, i patrząc, będziecie widzieć, ale nie zobaczycie. Utyło bowiem serce tego ludu, stępiały ich uszy i zamknęli swe oczy, żeby oczami nie widzieli ani uszami nie słyszeli, a sercem nie rozumieli i nie nawrócili się, i żeby ich

nie uzdrowił”. Niech wam więc będzie wiadome, że poganom zostało posłane to zbawienie Boże, a oni będą słuchać. A gdy to powiedział, Żydzi odeszli, wiodąc ze sobą zacięty spór.

Dwuletnia działalność Pawła w Rzymie

Przez całe dwa lata Paweł mieszkał w wynajętym mieszkaniu i przyjmował wszystkich, którzy przychodzili do niego, głosząc królestwo Boże i nauczając tego, co dotyczy Pana Jezusa Chrystusa, ze wszelką odwagą i bez przeszkód.